Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

2001 йил 19 декабрь чоршанба

Сотувда эркин нархда

№ 257 (2819)

ЯНГИ АРХЕОЛОГИЯ МУЗЕЙИ

Термиз шаҳрининг 2500 йиллигига

Республикамизнинг Жанубий сарҳадидаги қадимий шаҳар — Термизнинг қиёфаси кун сайин ўзгариб, унинг кўркига-кўрк қўшилмоқда. Яқиндагина бу ерда янги темир йўл вокзали қурилиб, фойдаланишга топширилган эди. Куни кеча эса шаҳарда яна бир муҳташам бино — Археология музейи барпо этилди.

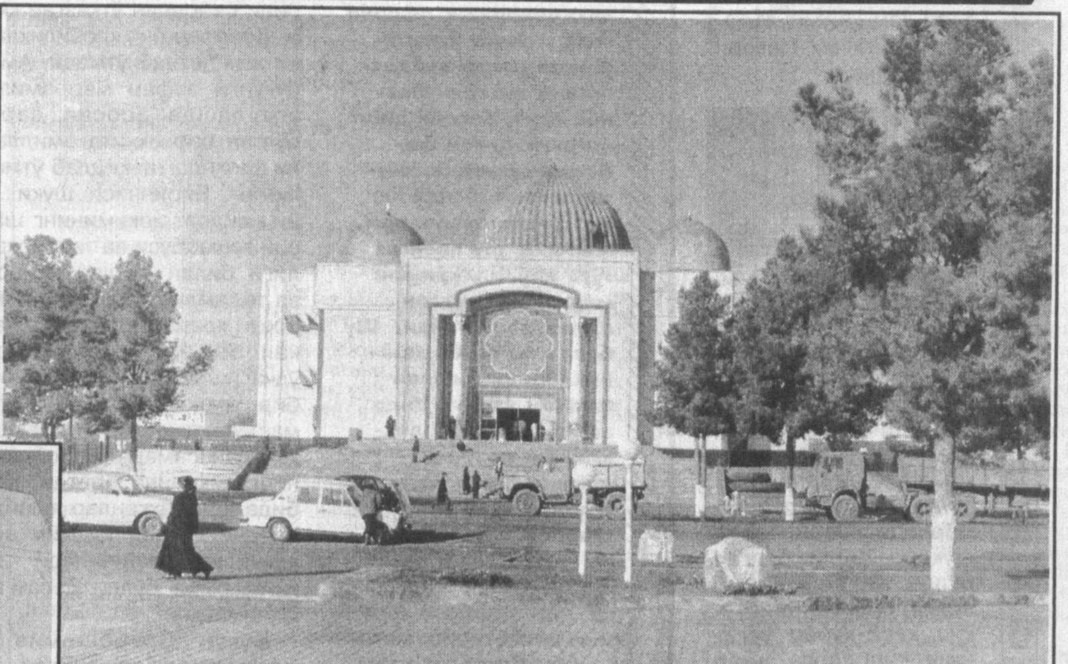

«Сурхондарёқурилиш» трестининг бунёдкорлари янги музей қурилишига салкам 2 миллиард сўм маблағ сарфладилар. Шу кеча-кундузда улар сўнгги пардозлаш ишларини олиб боришаяпти. Тайёр хоналар эса экспонатлар билан бойитилмоқда.

СУРАТЛАРДА: Археология музейининг ташқи кўриниши; қурувчи Шоназар Изиев, «Сурхондарёқурилиш» трестининг бошқарувчиси Маманиёз Холматов ва янги музей директорининг ўринбосари Очил Ашуров навбатдаги ишлар хусусида суҳбатлашмоқдалар.

Искандар ХЎЖАЕВ (ЎзА) олган суратлар.

ДЎСТЛИК ВА САМИМИЯТНИНГ РАМЗИЙ ИФОДАСИ

Ўзбекистон ва Япония ўртасидаги тобора ривожланиб бораётган ўзаро манфаатли ҳамкорлик ва илдизлари қадимги Буюк Ипак йўли даврларига бориб тақаладиган кўҳна тарих ҳақидаги фикр-мулоҳазалар таниқли тележурналист Н.Шим кўрсатувининг асосий мавзуси бўлди. Ушбу кўрсатув Япония телевидениесининг «ТВС» канали орқали намойиш этилди.

Ўтган юз йилликнинг 40-йилларида юзага келган ҳолат, яъни тарих тақозоси билан кўп сонли японларнинг Ўзбекистон ҳудудида бўлиши ҳамда ўша кезларда ўзбек ва японларнинг саноат ва маданий иморатлар қурилишларида бирга, елкама-елка бўлиб меҳнат қилишгани, халқларимиз ўртасидаги ўзаро самимий муносабатлар кўрсатувда илиқлик билан, ҳаққоний ҳикоя қилинади.

Бунёд этилишида Ўзбекистон ва Япония фуқаролари иштирок этган Алишер Навоий номидаги театр бугунги кунда ҳам икки халқ ўртасидаги ўзига хос дўстликнинг рамзига айланиб қолгани тасодифий ҳол эмас.

М.ЗОҲИДОВ,
«Жаҳон» АА.
Токио.

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Ассалому алайкум ва раҳматуллоҳи ва баракотуҳу!

Муборак Рўза ҳайити муносабати билан Сурия Араб Республикаси халқи ва шахсан ўз номимдан Сиз Жаноби Олийларига ва биродар ўзбек халқига самимий табриклар ва эзгу тилаклар йўллашдан бахтиёрман.

Яратгандан кўплаб бундай улуғ айёмларни соғлиқ ва саодатда нишонлашингизни, Ўзбекистон халқига равнақ ва фаровонлик ато этишини тилаб қоламан.

Ҳурмат ила
БАШАР АЛ-АСАД,
Сурия Араб Республикаси Президенти.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Жаноби Олийлари,

Муборак Ийд-ал-Фитр муносабати билан Сиз Жаноби Олийларига энг самимий табрикларимни йўллашдан беҳад мамнунман. Сизга мустаҳкам соғлиқ ва бахт-саодат, биродар ўзбек халқига эса собит тинчлик, тараққиёт ва фаровонлик тилайман.

БАДРУДДОЗА ЧАУДХУРИ,
Бангладеш Халқ Республикаси Президенти.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муҳтарам Президент Жаноблари!

Рамазон ҳайити муносабати билан Сиз Зоти Олийларини самимий табриклайман. Фурсатдан фойдаланиб, турк халқи ва шахсан ўз номимдан Сиз Жаноби Олийларига соғлиқ ва бахт, дўст ва қардош Ўзбекистон халқига ҳамиша омонлик ва фаровонлик тилаб, энг эзгу ниятларимни изҳор этаман.

АХМЕТ НЕЖДЕТ СЕЗЕР,
Туркия Жумҳурияти Президенти.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Ассалому алайкум ва раҳматуллоҳи ва баракотуҳу!

Муборак Ийд-ал-Фитр кириб келиши муносабати билан Сиз Жаноби Олийларига ўзимнинг холис табрикларимни йўллашдан мамнунман.

Ушбу муборак дамларда Қодир Аллоҳдан Сиз Жаноби Олийларига мустаҳкам соғлиқ, бахт-саодат, барчамизга хайр-баракот ва тўкин-сочинлик, мусулмон умматига эса юксалиш, шон-шараф ва фаровонлик ато этишини сўрайман.

Жаноби Олийлари, Сизга бўлган юксак эҳтиромимни қабул этгайсиз.

Биродарингиз

Абдуллоҳ бин Абдулазиз Ас-Сауд,
Саудия Арабистони Подшоҳлиги Валиаҳди,
Вазирлар Маҳкамаси раисининг ўринбосари,
Миллий гвардия бошлиғи.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муборак Ийд ал-Фитр муносабати билан Сиз Жаноби Олийларига, ўзимнинг энг самимий табрикларимни йўллаб, Сизга мустаҳкам соғлиқ ва бахт-саодат, биродар ўзбек халқига доимий фаровонлик, тараққиёт ҳамда эзгу тилакларимни изҳор этиш менга катта мамнуният бахш этади.

Қодир Аллоҳ мусулмон умматимизни бирдамлик ва ҳамжиҳатлик сари йўлласин.

Жаноби Олийлари, Сизга бўлган юксак эҳтиромларимни қабул этгайсиз.

САЪД АЛ-АБДУЛЛОҲ АС-САЛИМ АС-САБОҲ,
Кувайт Давлати Валиаҳди ва Бош вазири.

ВАТАНПАРВАРЛИК ОЙЛИГИ

Жиззах шаҳридаги "Хотира ва қадрлаш" майдонида Ватан ҳимоячилари куни олдидан оммавий ватанпарварлик ойлиги ўтказишга бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди.

Унда ўтказилажак тадбирнинг аҳамияти, Қуролли кучларнинг ҳарбий салоҳияти ҳамда мамлакатимиз сарҳадлари дахлсизлигини таъминлаш, ёшларни маънан ва жисмонан соғлом қилиб камол топтиришдаги ўрни хусусида сўз юритилди. Тадбир сўнггида аскарлар, ўқувчи-курсантлар ва спортчиларнинг тантанали марши, ҳарбий ва спорт техникаларининг кўргазмали чиқишлари бўлди. Шундан кейин автомобиль мактаби курсантлари, спортчилар ва бошланғич ташкилот аъзолари ўртасида "Ҳарбий кўпкураш" бўйича мусобақа ўтказилди.

Йўлчи ЖЎРА,
ЎзА мухбири.

БИЗНИНГ СЎРОВНОМА

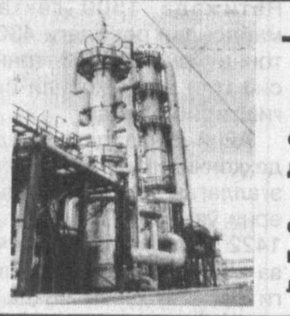

1. Якунланаётган йилда мамлакатимизнинг ижтимоий-иқтисодий ҳаётида юз берган қайси воқеалар ва ўзгаришлар ёдингизда қолди? Сиз раҳбарлик қилаётган жамоа уларга қай даражада ҳисса қўшди, деб айта оласиз?

2. Янги — 2002 йилнинг бошланишига ҳам саноқли кунлар қолаяпти. Бугунги кунда, сизнингча, республикамиз иқтисодиётининг янада жадал ривожланишига тўсқинлик қилаётган қанақа муаммолар мавжуд? Бу муаммоларни тезроқ ҳал этиш учун қандай аниқ таклифларни билдиришни истардингиз?

ҲАР ҚАДАМДА МЕҲНАТ МУҲРИ БОР

Юсуф САЙДАЛИЕВ,
«Қаршиёғ» Ўзбекистон—Сингапур қўшма корхонаси бошқарувининг раиси:

1. Юртимизда жуда кўп воқеалар, ўзгаришлар рўй берди. Мен уларни номма-ном айтмоқчи эмасман. Фақат шуни таъкидламоқчиманки, давлатимиз, жамиятимиз ўз олдига катта мақсадларни қўйган. Ана шу мақсадларга эришиш, энг аввало, тинчлик-осойишталикни сақлаш, шу билан бирга, одамларнинг эркин меҳнат билан шуғулланишлари учун шароит яратиб беришга боғлиқ. Энг муҳими, бизда ана шу нарса таъминланди. Хавфсизлик масаласида кафолатланган. Бозор ислоҳотларини амалга оширишда яқин кўмакчи ва ҳамкор топилди. Бундан қувонмай бўладими? Бунинг аҳамиятини тушунмай бўладими?

Бундан жамоамизнинг боши осмонда. Шуни айтишим керакки, «Қаршиёғ» Ўзбекистон—Сингапур қўшма корхонаси 1997 йилдан бери фаолият кўрсатиб келмоқда. Қўшма корхонамизда 640 минг АҚШ доллари қийматидаги 2 та технологик қурилма, яъни маъданли сув ва ўсимлик ёғини қадоқлаш линиялари ишлаб турибди. Шу йилнинг 11 ойи мобайнида 769 миллион 145 минг сўмлик маҳсулот истеъмолчиларга етказиб берилди. Шунинг ўзиёқ бизнинг жамоамиз умум ишига қандай ҳисса қўшаётганлигини кўрсатиб турибди.

2. 2002 йилда хориждан яна янги-янги технологик линиялар олиб келишни мўлжаллаяпмиз. Шунда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ҳам, тури ҳам кўпаяди, сифати яхшиланади. Таклифим шуки, идоралардаги расмиятчилик ва бюрократияга барҳам бериш борасидаги кураш сусаймаслиги керак.

«Халқ сўзи» мухбири
Нарзулла РАВШАНОВ
ёзиб олди.

Баҳромжон ЭРГАШЕВ,
Учкўприк туманидаги «Учкўприк» жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси:

1. Албатта, якунланаётган йилнинг энг муҳим, энг катта воқеаси — бу истиқлолимизнинг 10 йиллиги зўр тантаналар билан нишонланганидир.

Президентимизнинг «Республика пахта саноатини монополиядан чиқариш ва бошқарувни такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони эса, қишлоқ хўжалигида амалга оширилаётган бозор ислоҳотларида туб бурилиш ясади, десак муболаға бўлмайди. Чунки ана шу ҳужжат туфайли соҳани янада ривожлантириш, сифатли тола ишлаб чиқариш, юқори навли уруғлик тайёрлаш, чет эл сармояларини тармоққа кўпроқ жалб этиш, пахта хомашёсини сотиш, қайта ишлашда бозор механизмларини такомиллаштиришга эришилмоқда.

Энди жамоамиз ҳиссасига тўхталсак, бу йил давлатга 3000 тоннадан кўпроқ юқори навли пахта етказиб бердик. Режа ошириб бажарилди. Бундан ташқари, ғалла бўйича шартномавий режа ҳам зиёди билан уддаланди. Жамоа аъзоларига эса 400 тонна дон бўлиб берилди. Бу янгича ишлаш, меҳнатга янгича муносабатда бўлишнинг натижасидир.

2. Иш бор жойда, албатта, муаммолар пайдо бўлаверади. Менимча, ҳалигача ишлаб чиқарувчилар билан тайёрловчилар ўртасида ҳисоб-китоблар бозор иқтисодиёти талаблари асосида шаклланганича йўқ. Агар мутахассислар ва иқтисодчилар томонидан бу муаммо ҳам давлат, ҳам хўжаликлар манфаатини кўзлаган ҳолда ҳал қилиб берилса, айни муддао бўларди.

«Халқ сўзи» мухбири
Набижон СОБИР
ёзиб олди.

Самарқанд ЮНЕСКОнинг Жаҳон мероси рўйхатига киритилди

Ўзбекистон — тарихий обидалар, маданий ёдгорликларга бой мамлакат. Бу бебаҳо мероснинг анчагина қисми аллақачон инсоният мулкига айланган. Эндиликда рўйи замин сайқали бўлмиш Самарқанд ҳам ЮНЕСКОнинг Жаҳон мероси рўйхатига кирди. ЮНЕСКО Жаҳон мероси қўмитасининг 12-16 декабрь кунлари Финляндиянинг Хелсинки шаҳрида бўлиб ўтган навбатдаги йиғилишида шундай қарор қабул қилинди.

Самарқанд доимо қадимий шарқона шаҳарлар маданиятининг тимсоли сифатида эъзозлаб келинган. У Афросиёб археологик қазилмалари ва Темурийлар шаҳри сифатида ҳам ном қозонган. Ушбу шаҳар, айниқса, Темурийлар сулоласи пойтахти бўлган даврда ҳар томонлама равнақ топиб, чирой очган.

ЮНЕСКОнинг Жаҳон мероси рўйхатига Хивадаги Ичон Қальа (1990 йил), Бухоронинг тарихий маркази (1993 йил), Шаҳрисабз шаҳрининг тарихий маркази (2000 йил) киритилган эди. Эндиликда улар қаторига Самарқанд ҳам қўшилди. ЮНЕСКОнинг рўйхатига киритилиши билан, ушбу тарихий ёдгорликлар халқаро ҳамжамият муҳофазасида бўлади. Халқаро ҳамжамият келажак авлодларга шу ҳолда етказиш учун уларни таъмирлаш ва сақлаш ишларида кенг кўламли ёрдам кўрсатади.

ЮНЕСКОнинг Жаҳон мероси рўйхатига ҳозиргача дунё бўйича 721 та маданий ва табиий ёдгорлик киритилган.

ЎзА.

Қирқиш чизиғи

аҳоли пунктларининг шаҳарсозлик ҳужжатлари, шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги илмий тадқиқотлар ишлаб чиқилиши ва молиялаштирилишини, давлат шаҳарсозлик кадастри юритилишини, топография, геодезия ва муҳандислик-геологик қидирувларнинг ўтказилишини, аҳоли пунктларини микросейсмик ҳудудларга бўлиш хариталари тузишни, шаҳарсозлик ҳужжатлари талаблари мониторинги юритилишини ва бундай ҳужжатлар экспертизадан ўтказилишини таъминлайди;

аҳолини шаҳарсозлик фаолияти соҳасида қабул этиладиган қарорлар ҳақида мунтазам равишда хабардор қилиб боради;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

22-модда. Туманлар ва шаҳарлар давлат ҳокимияти органларининг шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги ваколатлари

Туманлар ва шаҳарлар давлат ҳокимияти органлари:

шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги қонун ҳужжатларига риоя этилишини, шунингдек уй-жой фонди ва бошқа жамоат ҳамда ишлаб чиқариш объектларининг сақланишини таъминлайди;

аҳолини оқилона жойлаштириш, муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш масалаларини ҳал этади;

маҳаллий аҳамиятга молик объектларни қуришга доир шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқиш бўйича буюртмачи вазифаларини бажаради ҳамда бундай объектларнинг молиялаштирилишини таъминлайди;

ўз ҳудудида шаҳарсозлик фаолиятини, башарти бу фаолият мазкур Кодекс ва бошқа қонун ҳужжатлари талабларига мос келмаса, тақиқлайди, тўхтатиб қўяди ёки чеклайди;

туманларни (туманлар гуруҳларини), режалаштириш лойиҳаларини, аҳоли пунктларининг бош режаларини ишлаб чиқишда иштирок этади ҳамда уларнинг амалга оширилишини таъминлайди;

бинолар, иншоотлар ва бошқа объектлар қурилиши тўғрисида қарорлар қабул қилади;

бинолар, иншоотлар ҳамда аҳоли пунктлари бошқа объектларининг техник ҳолати инвентаризациясини ташкил қилади ва ўтказади;

аҳолини шаҳарсозлик фаолияти соҳасида қабул қилинадиган қарорлар ҳақида мунтазам хабардор қилиб боради;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

23-модда. Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитасининг ваколатлари

Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси:

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида аҳолини жойлаштириш бош тарҳи ишлаб чиқилишини ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар (вилоятлар гуруҳлари) ҳудудини режалаштириш тарҳлари ва умумдавлат аҳамиятига молик алоҳида тартибга солинадиган шаҳарсозлик фаолияти объектларининг шаҳарсозлик ҳужжатлари ишлаб чиқилиши, шунингдек шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги илмий-тадқиқот ишлари ташкил этилишини таъминлайди;

Шаҳарлар, шаҳар посёлкаларининг, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ваколатига тегишли бўлган шаҳар-

Буклаш чизиғи

лар бундан мустасно, бош режаларини ҳамда маданий мерос объектлари бўлган Тошкент шаҳри, вилоят марказлари ва шаҳарларнинг марказий қисмларини батафсил режалаштириш лойиҳаларини тасдиқлайди;

алоҳида тартибга солинадиган шаҳарсозлик объектлари учун чегаралар белгилаш ҳақида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритади;

шаҳарсозлик нормалари ва қоидалари, шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги норматив-техник ҳужжатлар ишлаб чиқилиши ва тасдиқланишини таъминлайди;

шаҳарсозлик фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилиши устидан назорат олиб боради;

шаҳарсозлик ҳужжатларининг давлат экспертизаси ҳамда қурилишда стандартлаштириш ва бинокорлик материаллари, буюмлари ва конструкцияларини сертификатлаш ишлари ўтказилишини таъминлайди;

давлат шаҳарсозлик кадастрини юритади;

шаҳарсозлик фаолияти айрим турларини амалга ошириш учун белгиланган тартибда лицензиялар беради;

аҳолини шаҳарсозлик фаолияти ҳақида мунтазам хабардор қилиб боради;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

24-модда. Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар архитектура ва қурилиш бош бошқармаларининг ваколатлари

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар архитектура ва қурилиш бош бошқармалари:

вилоятлар ҳудудларини режалаштириш тарҳлари ҳамда туманларни (туманлар гуруҳларини) режалаштириш лойиҳалари, аҳоли пунктларининг бош режалари, батафсил режалаштириш лойиҳалари ва ўз ҳудудларида бошқа шаҳарсозлик ҳужжатлари ишлаб чиқилишини ташкил этади;

вилоят ҳудудини шаҳарсозлик жиҳатидан ривожлантириш тўғрисидаги ҳужжатларни, шаҳар ва қишлоқ аҳоли пунктларининг бош режаларини ишлаб чиқишда иштирок этади;

вилоят ҳудудини шаҳарсозлик жиҳатидан ривожлантириш тўғрисидаги ҳужжатлар амалга оширилишига кўмаклашади;

қурилиш объектларини жойлаштириш бўйича таклифлар киритади;

бинолар, иншоотлар ва бошқа объектларнинг лойиҳалари тасдиқланишига розилик беради;

тегишли ҳудудда қурилиш объектлари бўйича лойиҳалаштириш, топография, қидирув ишларини мувофиқлаштириб боради ва лойиҳалаштириш ташкилотларининг муаллифлик назоратини амалга оширади;

Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси билан келишган ҳолда қуриш қоидаларини ҳамда шаҳарсозлик фаолияти масалаларини тартибга солувчи бошқа норматив ҳужжатларни ишлаб чиқади;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

25-модда. Туманлар ва шаҳарлар архитектура ва қурилиш бошқармаларининг (бўлимларининг) ваколатлари

Туманлар ва шаҳарлар архитектура ва қурилиш бошқармалари (бўлимлари):

Қирқиш чизиғи

транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмаларни ривожлантиришда улушбай иштирок этиши ҳисобига амалга оширилади.

Шаҳарсозлик фаолиятини давлат бюджети маблағлари ҳисобидан молиялаштириш:

ушбу Кодекс 28-моддасининг 1,2,3,4-бандларида назарда тутилган шаҳарсозлик ҳужжатлари ишлаб чиқилганида;

шаҳарсозлик фаолиятининг илмий-тадқиқот ишлари олиб борилганида, шаҳарсозлик нормалари ва қоидалари ишлаб чиқилганида;

фавқулодда экологик ҳолатлар ва экологик фалокат, тарихий манзилгоҳлар, умумдавлат аҳамиятига молик муҳандислик, транспортга оид ҳамда ижтимоий инфратузилмалар зоналарини ривожлантиришнинг умумдавлат тармоқ дастурлари, бошқа умумдавлат тармоқ дастурлари ишлаб чиқилганида ва амалга оширилганида, шунингдек давлат шаҳарсозлик кадастри юритилганида амалга оширилади.

Шаҳарсозликнинг ўзга фаолияти ҳудудни шаҳарсозлик жиҳатидан ўзлаштириш давлат, минтақалараро манфаатларга ёки аҳоли пунктлари тизимларининг манфаатларига дахлдор бўлган тақдирда, давлат маблағлари ҳисобидан молиялаштирилади.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ҳар йилги қурилишнинг манзили кўрсатилган рўйхатларини тузганда маҳаллий бюджет ҳисобидан аҳоли пунктларининг шаҳарсозлик ҳужжатлари ишлаб чиқилишини, топография, геодезия ва муҳандислик-геологик қидирувлар ўтказилишини, аҳоли пунктларини микросейсмик ҳудудлаштириш хариталари, табиатни муҳофаза қилиш ҳудудий комплекс тарҳлари тузилишини, лойиҳалаштириш ташкилотлари томонидан жорий қурилиш устидан муаллифлик назорати ҳамда аҳоли пунктлари бош режалари амалга оширилиши мониторинги ўтказилишини, шаҳарсозлик ҳужжатлари келишиб олиниши ва экспертизадан ўтказилишини молиялаштиришни назарда тутишлари керак.

58-модда. Низоларни ҳал этиш

Шаҳарсозлик фаолиятини амалга ошириш билан боғлиқ низолар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ҳал этилади.

59-модда. Шаҳарсозлик фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун жавобгарлик

Шаҳарсозлик фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганликда айбдор шахслар белгиланган тартибда жавобгар бўладилар.

* * *

Қонун лойиҳасига доир таклиф ва мулоҳазаларни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Саноат, қурилиш, транспорт ва алоқа масалалари қўмитасига қуйидаги манзилга юборишингизни сўраймиз:

700035. Тошкент шаҳри, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси.

Телефон рақамлари: 1398587; 1398701 ёки 1398573.

Буклаш чизиғи

Лойиҳа

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ШАҲАРСОЗЛИК КОДЕКСИ

«Халқ сўзи» — «Народное слово» газеталари 2001 йил

Қайта ишлаш саноати

«НАМКОН» ШАРБАТИДАН ТОТИБ КЎРИНГ»

— дейди косонсойлик тадбиркор Қодирхон МУТАЛОВ

Тоғолди ҳудудда жойлашган сўлим Косонсойнинг 2 минг гектардан зиёд боғ-роғлари бор. Уларда йилига тонна-тонналаб сархил мева-чева етиштирилади. Боғбонларнинг таъкидлашича, бу маҳсулотларнинг ярмига яқинигина бозорга олиб чиқилар, қолгани эса нобуд бўлиб кетар экан. Чиндовуллик тадбиркор Қодиржон Муталов дармондорига бой ана шу маҳсулотларни қайта ишлашни йўлга қўйгач, муаммо ўз ечимини топди.

Албатта, бу жараён осон кечгани йўқ. Тадбиркорлар томонидан тайёрланган лойиҳа «Ўзбекинвестлойиҳа» ўтказган танловда ғолиб чиққани-ю, кредитга катта миқдордаги хорижий валютани олиш имконияти қўлга киритилгани бутун қишлоққа овоза бўлди. «Хайрият, Чиндовул ҳам ўзининг саноат корхонасига эга бўлар экан», дея суюнди кўпчилик. Ҳаммаси маблағга қараб турган эканми, ишлар ростмана юришиб кетди. Қодирхон Исроил мамлакатига отланиб, мева ва сабзавотни қайта ишлашга мўлжалланган янги технологик линиялардан маҳаллий шароитга мосини танлади. Кўп ўтмай, «RACK LINE LTD» компанияси мутахассислари Косонсойга келишди. Хомашёни ювиб-тозалаб, сиқиб шарбатини олиш, тиндириш ва қадоқлашга мўлжалланган ускуналарни ўзлари ўрнатишди, ёшларга уларни бошқариш сирларини ўргатишди.

Ҳаракатда — баракат, дейдилар. Дастлабки маҳсулот — олма, нок, сабзи шарбатлари олинган кун чиндовулликлар учун байрамга айланди. Корхона тақдимотида иштирок этган меҳмонлар ярим литрлик бежирим елим халтачаларга қадоқланган маҳсулотнинг сифатию таъмига тан беришди. Ўшанга ҳам тўрт ойдан ошди. Ҳозирги кунда косонсойликлар, қўшни туманларнинг хўжаликлари ўзлари етиштирган мевани «Намкон»га бажонидил сотишяпти. Ўзаро ҳисоб-китоблар яхши йўлга қўйилганлиги боис қайта ишлаш корхонаси билан ҳамкорлик қилишни истовчилар кўпайиб бормоқда. Айниқса, маҳаллий аҳоли учун катта қулайлик туғилганлиги эътиборга моликдир. Кўпчилик томорқа неъматларини бозорга ортмоқлаб юргандан кўра ёнгинасидаги корхонага топширишни афзал кўряпти. Бу — масаланинг бир томони. Иккинчидан, чиндовулликлар янги иш ўринлари яратилганидан хурсанд. Ҳозирча 50 киши мевани қайта ишлаш билан банд. Уларнинг аксарияти хотин-қизлардир.

Бу ерда ўз маҳсулотини таклиф этган ҳеч бир кишини ноумид қайтаришмайди. Чунки корхона учун кўп микдорда хомашё зарур. Аниқроқ айтганда, икки сменада 24 тонна мева қайта ишланади. Ундан 16 тонна тайёр маҳсулот ишлаб чиқарилади. Харидор етарли. Дастлабки ойда 20 миллион сўмлик мева шарбатлари савдога чиқарилганди. Яна шунчаси кейинги ойларда истеъмолчиларга жўнатилди. Буюртмачилар орасида Наманган, Тошкент, Самарқанд вилоятлари савдо корхоналари бор. Харидорлар ўртасида хорижликлар ҳам оз эмас. Чунончи, Россия, Италия саноатчилари билан шартнома имзоланган.

— Жаҳон бозорида табиий маҳсулотнинг савдоси чаққон, — дейди корхона раҳбари Қодирхон Муталов. — «Намкон»ни айни шу йўналишга ихтисослаштириб адашмадик. Маҳсулотимиз кўпчиликка маъқул тушяпти. Муҳими, конвейер тўхтагани йўқ. Иш суръатини янада оширамиз. Мақсад хориж валютасида олган қарзимизни қайтариш билан бирга, янги турдаги маҳсулотларни ишлаб чиқаришни ўзлаштиришдир. Жумладан, бизнес режамизда маъданли сувни қадоқлаш, кетчуп тайёрлашни йўлга қўйиш ҳам кўзда тутилган.

Айтишларига қараганда, жаҳон андозалари даражасидаги табиий шарбатда меванинг асл таъми бўлиши, унинг тиниқ рангда товланиб туриши муҳим аҳамият касб этар экан. Косонсойнинг чекка қишлоғида тайёрланаётган дармондорига бой ичимликлар ана шу талабларга тўла жавоб беради. Шунданми, унинг харидори кун сайин кўпайиб бораётир.

Қудратилла НАЖМИДДИНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ХАБАРЛАР ОҚИМИДАН ● ХАБАРЛАР ОҚИМИДАН ● ХАБАРЛАР ОҚИМИДАН ●

Келажагимиз ва экология

Экосан халқаро жамғармаси Тошкент шаҳар бўлими ва шаҳар халқ таълими бошқармаси томонидан ташкил этилган «Келажагимиз ва экология» кўрик-танлови якунланди. Олтинчи йил ўтказилаётган ушбу танловнинг бу йилги ғолиби М. Улуғбек туманидаги 222-мактаб ўқувчилари бўлди. Миробод туманидаги 31-мактаб ўқувчиларининг экологик мини-лойиҳалари ҳам ҳайъат аъзолари томонидан юқори баҳоланди.

Ангренда ишсизлар бўлмайди

Йил бошидан буён 1130 нафар ангренлик доимий иш билан таъминландилар. Бунда шаҳар ҳокимлиги томонидан ташкил этилган ишчи ўринлари ярмаркаси қўл келмоқда. Куни кеча ўтказилган ана шундай ярмаркада 60 дан зиёд фуқаро ишли бўлган бўлса, ўн беш нафар вояга етмаган йигит-қиз касб-ҳунар ўрганиш курсларга жалб этилди.

Кенгашиб олинди

Амударё туманида Қорақалпоғистон Республикаси ҳамда Хоразм вилояти пахта саноати ходимларининг семинар-кенгаши бўлиб ўтди.

Унда 2002 йили экиладиган уруғлик чигитни тайёрлаш, сақлаш ва ишлов беришга бағишланган долзарб масалалар муҳокама этилди. Пахта навларини тўғри жойлаштириш, хўжаликларни сифатли уруғлик билан таъминлаш, уруғлик чигитни тайёрлашда назорат ишларини кучайтириш борасида фикрлашиб олинди.

Янги замон одамлари

КАСБИ КЕНГЛИКЛАРИНИНГ АЛВОН ШАФАҒИ

ёхуд Хизир назари тушган одамларнинг умр қўшиғи

Дунёда кенгликлар кўп. Лекин сиз бирор марта Касби кенгликларида бўлганмисиз? Қадим Қашқадарёнинг кунботарида ястаниб ётган жаннатмакон бу замин момо қуёшни ҳаммадан олдин қаршилаб, ҳаммадан кейин кузатиб қўяди. Айтиш мумкинки, буюк офтоб Ҳисор тоғининг бошида пайдо бўлганида, унинг ойдин шуълалари, энг аввало, ана шу кенгликлар бағрида солланиб турган, касбилик қадоққўл ва танти деҳқонларнинг пешона тери эвазига етиштирилган пахта майдонларига тушади. Ловлов ёниб, бепоён дашт бағрини алвон шафаққа чулғаб ботаётган шамси анварнинг энг сўнгги шуълалари ҳам ана шу поёнсиз ғўза пайкалларининг мавжланиб турган оғушига шўнғийди. Шу боис ҳам Касби кенгликларининг алвон шафағи ўзгача. Унда заҳматкаш бободеҳқоннинг орзу ва армони, умид ва ишончи, шон ва шарафи мужассам.

Ушбу алвон шафақлар тафтини юрак қўрига айлантириб, матонат ва бунёдкорлик намунасини кўрсатаётган касбилик деҳқонлар бу йил ҳам улкан зафар маррасини қучди. Қашқадарёда иккинчи бўлиб ғолиблик манзилига етиб келди. Кўзланган юксак «оқ олтин» хирмони бунёд этилди.

— Давлатга 62800 тонна юқори навли қимматбаҳо саноат хомашёси етказиб бердик, — дейди биз билан суҳбатда туман ҳокими Абдухалил Соатов. — Муваффақиятимиз сирини сўрасангиз, бунинг ҳеч бир «сири» йўқ. Энг аввало, касбилик асл деҳқонлар ўз зиммаларидаги инсоний бурчларини ҳалол ва тантилик билан адо этдилар. Лекин шу ўринда яна бир муҳим гапни ҳам айтиб ўтишни истардим. Бу йилги ноқулай об-ҳаво шароитида бутун Қашқадарё деҳқонларини синовдан ўтказган қийинчиликлар биз касбиликларни ҳам четлаб ўтмади. Аммо бугунги зафар маррамизни эгаллашда асосий сабаб бўлган бир иккита омилларни алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман. Биринчиси шуки, бу йил вилоят ҳокимининг шахсий ташаббуси ва тадбиркорлиги билан сувдан оқилона ва тежамли фойдаланиш шароити яратилди. Ҳар бир пайкал бошида қурилган сув ўлчагичлар ва, айниқса, ҳар бир деҳқонда пайдо бўлган масъулият — ҳар қатра обиҳаётдан самарали фойдаланиш имконини яратди. Касбида асл деҳқонлар яшайди. Уларнинг узоқ йиллик деҳқончилик тажрибалари иккинчи омил бўлди, десам янглишмайман.

Бугун Юртбошимиз ва ҳукуматимиз томонидан изчиллик билан амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар ҳам Касби туманида ўз самарасини бермоқда. Зиммаларидаги режани ошиғи билан адо этган ширкат хўжаликлари, оилавий пудратчилар ва фермерлар жуда кўп. Улар ана шу бебаҳо заминни ўз мулклари, деб биладилар ва ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам эл-юрт ишончини оқлашга ҳаракат қиладилар. Бу йил ҳам худди шундай бўлди.

Туман ҳокими ҳақ гапни айтди. Касбиликлар истиқлол берган имкониятлардан унумли фойдаланиб, бир неча йилдирки, Қашқадарё вилоятининг энг пешқадам тумани сифатида республикамизда довруқ таратиб келмоқда. Ғаллачиликдаги улкан ютуқлари учун эса Шароф Рашидов номли ширкат хўжалиги ижарачиси Ғайбулла Раҳмонов «Ўзбекистон Қаҳрамони» деган юксак унвонга сазовор бўлди.

Бундай асл деҳқонлар туманда кўплаб топилади. Бу йилги юксак хирмонни бунёд этишда жонбозлик кўрсатган Оймурод Кўчаров, Хайри Ҳазратов, Ашур Суярова, Роҳила Раҳмонова, Шермамат Рустамов, Маҳмадилла Рашидов, Зафар Маҳмудов каби уста пахтакорлардан туман аҳли ҳақли равишда фахрланади.

Яна бир гап. Деҳқончиликда янги тажриба ва синовлар ўтказилмаган бирор йил йўқ. Лекин бу йилни Ўзбекистон Фанлар академиясининг Микробиология институти олимлари томонидан кашф этилган «Ер малҳами» — биоазот препарати синови деҳқончилик фаолиятимизда янги саҳифа очди. Жумладан, ушбу «Ер малҳами» 2300 гектар пахтазорда қўлланилди. 1 гектар майдонга 4 килограмм ишлатилиши ҳосилдорликни 10-12 центнергача ошириш имконини берди. Натижада 1500 гектар майдондан режадаги 4300 тонна ўрнига 4450 тонна сифатли пахта ҳосили йиғиштириб олинди.

Айни кунларда туманда деҳқончилик илмини пухта эгаллаган ва ҳар қарич ерни ўз мулки деб билган 1422 та оилавий пудратчи ва 257 та фермер хўжалиги фаолият кўрсатмоқда.

— Деҳқон учун осон йилнинг ўзи йўқ, — дейди «Қашқадарё» хўжалигининг оилавий пудратчиси Зафар Маҳмудов. — Шунинг учун биз агротехника тадбирларини ўз вақтида ўтказиш билан бирга, сувдан тежаб-тергаб, оқилона фойдаландик. Натижа ёмон бўлмади. 10 гектар ерда ғўза парваришлаб, давлат омборига 60 тонна сифатли пахта етказиб бердик. Ҳар гектар майдондан 60 центнердан ҳосил кўтардик. Якунда 6,5 миллион сўм даромад олишни кўзлаб турибмиз. Шундан 2,5 миллион сўми соф фойдадир.

Фермерлик ҳаракати эртанги порлоқ кунимизнинг асосий таянчларидан бири бўлишлиги бугун тобора аён бўлмоқда. Фермер — бу хўжалик ҳудудидаги мустақил хўжалик соҳиби. Унинг ўз муаммолари, ютуқлари ва орзу-умидлари бор. Бу фикрнинг тўғрилигига тумандаги кўплаб фермерлар билан суҳбатлашганимизда, яна бир бор амин бўлдик. Бу йил 200 дан кўпроқ фермер хўжаликлари ўз зиммаларидаги режани ошиғи билан адо этдилар. Ана шундай ғолиблардан бири «Лочин» фермер хўжалигининг бошлиғи Шермамат Рустамовдир.

— Ер ҳамма нарсани тозалайди, ҳатто зангни ҳам йўқотади, — дейди у. — Унга фақат меҳр қўйиш керак. Дастурхонимизни тўкин, умримизни баракали қиладиган ҳам ана шу ер. Бу йил мавжуд 10 гектар майдоннинг 6 гектарига чигит эккандик. Ҳосил ёмон бўлмади. 19 тонна биринчи навли пахта хомашёсини давлатга топширдик. Ҳосилдорлик гектар бошига 32 центнерга етди.

Ҳа, Касби туманида чўққиларни кўзлаб меҳнат қилаётган асл деҳқонлар яшайдилар. Уларнинг бугунги бунёдкорлик шафағи билан йўғрилган чеҳраларига боқиб, бир ўй хаёлимдан кечди: «Меҳнатдан шараф топган бу одамларга чиндан-да Хизир назари тушган, уларнинг умр қўшиқлари ҳам худди шундай гўзал ва сермазмундир».

Санобар БОЙМУРОДОВА.

Шаҳрихон шаҳридаги «Тўқимачи» ҳиссадорлик жамиятида ҳар йили 7 тонна пилла қайта ишланиб, ундан 2 турдаги камалакранг атлас ишлаб чиқарилмоқда. Шунингдек, бу ерда йилига тўрт хил ип газлама ҳам тайёрланаётир.

Жамиятда 320 киши меҳнат қилмоқда. Айни кунларда улар брезент ишлаб чиқариш лойиҳаси устида ҳам ишламоқдалар. Агар бу лойиҳа амалга оширилса, йилига 100 миллион сўмлик шундай маҳсулот тайёрлаш имконияти яратилади. Шу билан бирга, қўшимча иш ўринлари вужудга келтирилади.

СУРАТДА: ишчи Муяссар Шерматова.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

Хорижий сармоялар — ишлаб чиқаришга

ҚИШЛОҚДА ЗАМОНАВИЙ КОРХОНА

Қишлоқ инфратузилмасини ривожлантириш, жойларда саноат корхоналари тармоғини кенгайтириш ҳозирги куннинг асосий талабларидан. Шу боис кейинги йилларда "Ўзенгилсаноат" уюшмаси маъмурияти нафақат катта шаҳарлар, балки мамлакатимизнинг энг чекка ҳудудларида ҳам саноат корхоналарини жойлаштиришга жиддий эътибор қаратмоқда. Хусусан, Бухоро вилоятининг Қоракўл туманида қарийб беш-олти йилдан буён фаолият кўрсатмаётган ип-йигирув корхонаси негизида "Қоракўлтекс" Ўзбекистон-Америка қўшма корхонаси барпо этилганлиги фикримизнинг далилидир. У мамлакатимиз мустақиллигининг ўн йиллиги арафасида ишга туширилди.

Йилига 4300 тонна пахта хомашёсидан калава ип ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган мазкур замонавий корхона беш миллион АҚШ доллари миқдоридаги низом жамғармасига эга бўлиб, у мазкур давлатнинг "Делфи" фирмаси ва "Бухоротекс" ҳиссадорлик жамияти ҳамкорлигида бунёд этилган.

Айни пайтда қўшма корхонада тайёрланаётган маҳсулотлар ўзининг ўта сифатлилиги ва пишиқлиги билан бошқа турдош корхоналарникидан тубдан ажралиб туради. Шунинг учун яқинда корхонанинг дастлабки маҳсулотига Европа давлатларининг етакчи фирмаларидан ҳам катта миқдорда буюртма қабул қилинди. Жамоа ҳам ўз навбатида бу давлатларга юз тоннага яқин маҳсулот экспорт қилди. Бугунги кунда 400 кишидан иборат меҳнат аҳли хориждан тушган бир минг 330 тонналик буюртмани бажариш мақсадида астойдил меҳнат қилмоқда.

— Бундай буюртма «портфел»ларини Европа андозалари даражасида тез ва соз бажариш учун бизда барча имкониятлар етарли, — дейди қўшма корхона бош директори Меҳриддин Мансуров. — Чунки корхонамиз Германия технологияси асосида жиҳозланган бўлиб, тайёрланган барча турдаги маҳсулотларнинг сифати компьютерлар назоратидан ўтказилади. Аниқроқ қилиб айтганда, маҳсулот сифатининг жаҳон андозаларига жавоб бериш-бермаслиги компьютерлар зиммасига юклатилган. Бундан ташқари, экспорт режаси ва буюртмаларнинг бажарилишини таъминлашга эришиш учун омборларимизда 800 тоннадан зиёдроқ хомашё тахт этиб қўйилган.

Мавриди келганда, яна бир нарсани алоҳида таъкидлаш лозимки, корхона маъмурияти ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларни хорижга фақатгина ярим хомашё тариқасида эмас, балки тайёр ҳолида экспорт қилишни ҳам бизнес-режага киритган. Негаки, шундай қилинганда, янги иш ўринлари вужудга келиши билан бирга, тушадиган фойда миқдори ҳам ортади. Истеъмол бозоридаги бундай турдаги маҳсулотлар таннархи арзонлашади. Шу мақсадда ҳозир корхона қошида тўқув, ранг бериш ва трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқариш цехларини фойдаланишга топшириш йўлида қизғин тайёргарлик олиб борилмоқда. Бу ўз навбатида тумандаги яна 200 нафар ёшни ишга жалб этиш имконини беради, маҳаллий бюджет имкониятларини кенгайтиради.

Қисқа қилиб айтганда, қишлоқ шароитида янги қўшма корхонанинг барпо этилиши ёшларни иш билан банд этибгина қолмай, янги-янги хориж сармояларининг кириб келишига, харидоргир маҳсулотлар турининг кўпайишига олиб келмоқда.

Баҳодир ОСТОНАҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Қирқиш чизиғи — Қирқиш чизиғи

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикасининг Шаҳарсозлик кодекси лойиҳаси тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. Ўзбекистон Республикасининг Шаҳарсозлик кодекси лойиҳаси биринчи ўқишда маъқуллансин.
2. Ўзбекистон Республикасининг Шаҳарсозлик кодекси лойиҳаси умумхалқ муҳокамаси учун "Халқ сўзи" ва "Народное слово" газеталарида эълон қилинсин.
3. Олий Мажлиснинг Саноат, қурилиш, транспорт ва алоқа масалалари қўмитаси тушган таклифларни манфаатдор вазирликлар, давлат қўмиталари ва идоралар билан биргаликда умумлаштирсин ҳамда Ўзбекистон Республикаси Шаҳарсозлик кодексининг маромига етказилган лойиҳасини Олий Мажлис муҳокамасига киритсин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси

Э. ХАЛИЛОВ

Тошкент шаҳри,
2001 йил 6 декабрь.

2

Буклаш чизиғи

сида шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги махсус ваколатли давлат органига ахборот тақдим этиши шарт.

Якка тартибдаги уй қурилиши пойдевор, ертўла, қаватлар, барча иморатларнинг кесимлари ва олд томонларининг режалари, шунингдек участканинг бош режасидан иборат бўлган соддалаштирилган лойиҳа бўйича амалга оширилиши мумкин.

Бинолар, иншоотлар ва бошқа объектларга бўлган мулк ҳуқуқи бошқа шахсга ўтганда уларни қуришга рухсатноманинг кучи сақланиб қолади ва рухсатнома белгиланган тартибда рўйхатдан қайта ўтказилиши лозим.

55-модда. Махсус рухсатномалар

Давлат сирлари билан боғлиқ бинолар, иншоотлар ва бошқа объектларни қуришга махсус рухсатномалар қонун ҳужжатларига мувофиқ берилади.

56-модда. Шаҳарсозлик фаолияти соҳасида ер участкаларига доир сервитут ва ер участкаларига бўлган ҳуқуқларни сақлаш вазифаси

Ўзганинг (қўшнининг) ер участкасидан, бошқа объектлардан чекланган тарзда фойдаланиш мақсадида шаҳарсозлик соҳасида сервитут:

бинолар, иморатлар ва иншоотларнинг қурилиши, реконструкция қилиниши, таъмирланишини ва улардан фойдаланилишини;

муҳандислик ва транспортга оид инфратузилмалар объектларининг қурилиши, реконструкция қилиниши, таъмирланишини ва улардан фойдаланилишини;

ҳудудларни муҳандислик жиҳатидан тайёрлаш ишлари, ҳудудларни сув босишидан ҳимоялаш, тиргама деворларни барпо этиш ишлари ўтказилишини;

ўзганинг (қўшнининг) ер участкаси орқали пиёда ёки транспортда ўтишни;

бинолар ва иншоотлар барпо этиш вақтида ўзганинг (қўшнининг) ер участкасига ўрнатилиб турадиган муайян баландликдаги қурилмалардан фойдаланилишини;

блокли қилиб қурилган уйлардаги умумий девордан фойдаланилиши ва уларнинг таъмирланишини;

бинолар, иншоотлар ва бошқа объектлар мулкдорларининг сервитут белгиламасдан таъминланиши мумкин бўлмаган ўзга эҳтиёжларини таъминлаш учун белгиланиши мумкин.

Ер участкаларига бўлган ҳуқуқларни сақлаш вазифаси, башарти бу жамоат ва давлат манфаатлари билан белгиланадиган бўлса, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан шаҳарсозлик ҳужжатлари ва қуриш қоидалари асосида белгиланади.

Ер участкаларига доир сервитут ва ер участкаларига бўлган ҳуқуқларни сақлаш вазифасини жорий этиш ҳамда бекор қилиш тартиби қонун ҳужжатларида белгиланади.

VII боб. ЯКУНЛОВЧИ ҚОИДАЛАР

57-модда. Шаҳарсозлик фаолиятининг молиявий таъминоти

Шаҳарсозлик фаолиятини молиялаштириш буюртмачиларнинг ўз маблағлари ва жалб қилинган маблағлари, шунингдек юридик ва жисмоний шахсларнинг муҳандислик,

31

Қирқиш чизиғи

аҳоли пунктларини шаҳарсозлик ҳужжатлари билан таъминлаш юзасидан таклифлар киритади;

шаҳарлар, шаҳар посёлкалари ва қишлоқ аҳоли пунктларининг бош режаларини, батафсил режалаштириш лойиҳалари ҳамда бошқа шаҳарсозлик ҳужжатларини амалга ошириш чораларини кўради;

тегишли ҳудудда қурилиш объектларини жойлаштириш ҳамда муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмаларни ривожлантириш бўйича Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри архитектура ва қурилиш бош бошқармаларига, маҳаллий давлат ҳокимияти органларига таклифлар киритади;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

26-модда. Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси Давлат экспертизаси бош бошқармасининг ваколатлари

Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитасининг Давлат экспертизаси бош бошқармаси:

шаҳарсозлик ҳужжатларини белгиланган тартибда давлат экспертизасидан ўтказади;

шаҳарсозлик ҳужжатларини давлат экспертизасидан ўтказиш масалаларининг услубий ҳужжатларини ишлаб чиқади;

шаҳарсозлик ҳужжатларини келишиб олиш масалалари бўйича буюртмачилар, лойиҳалаштириш ташкилотлари ва бошқа ташкилотлар ўртасидаги келишмовчиликларни кўриб чиқади;

лойиҳалаштириш, илмий-тадқиқот ва бошқа ташкилотларни, шунингдек мутахассисларни давлат экспертизасини ўтказиш учун белгиланган тартибда жалб қилади;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси Давлат экспертизаси бош бошқармасининг шаҳарсозлик ҳужжатларига доир хулосаси шаҳарсозлик ҳужжатларини белгиланган тартибда тасдиқлаш учун асос бўлади.

27-модда. Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси Давлат архитектура-қурилиш назорати бош бошқармасининг ваколатлари

Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитасининг Давлат архитектура-қурилиш назорати бош бошқармаси:

давлат архитектура-қурилиш назоратини амалга оширади;

шаҳарсозлик фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатлари талабларига, архитектура ва қурилиш соҳасидаги лойиҳа ечимларига, белгиланган шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларига, давлат стандартларига, қурилиш ишлари, бинокорлик материаллари, буюмлари ва конструкцияларининг сифатига юридик ва жисмоний шахслар риоя этишлари устидан назоратни таъминлайди;

қурилиш объектларини рўйхатга олади ҳамда қурилиш ишларини бошлашга рухсат беради;

буюртмачининг техник назоратни амалга оширишга доир ишини текширади ва техник назорат сифатсиз юритилган тақдирда буюртмачига нисбатан санкциялар қўллаш ҳақида

18

Буклаш чизиғи

тартибини белгилайди;

давлат шаҳарсозлик кадастрини ҳамда шаҳарсозлик фаолияти объектлари мониторингини юритиш тартибини белгилайди;

умумдавлат аҳамиятига молик объектларнинг шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқишни, шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги илмий-тадқиқот ишларини, шунингдек шаҳарсозлик нормалари ва қоидалари ишлаб чиқилишини молиялаштириш тартибини белгилайди;

шаҳарсозлик фаолияти соҳасида лицензиялаш тартибини белгилайди;

шаҳарсозлик ҳужжатларининг давлат экспертизасини, муҳандислик ва геодезия қидирувларини ташкил этиш ҳамда ўтказиш тартибини белгилайди;

шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги махсус ваколатли давлат органларининг ваколатлари ва ташкилий тузилмасини белгилайди;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

21-модда. Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар давлат ҳокимияти органларининг шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги ваколатлари

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар давлат ҳокимияти органлари:

шаҳарсозлик фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилишини, шунингдек уй-жой фонди ҳамда бошқа жамоат ва ишлаб чиқариш объектлари сақланишини таъминлайди;

аҳолини оқилона жойлаштириш, муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилма масалаларини ҳал қилади;

маҳаллий аҳамиятга молик объектларни қуришга доир шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқиш бўйича буюртмачи вазифаларини бажаради, бундай объектларнинг молиялаштирилишини таъминлайди;

ўз ҳудудида шаҳарсозлик фаолиятини, башарти бу фаолият ушбу Кодекс ва бошқа қонун ҳужжатлари талабларига мос келмаса, тақиқлайди, тўхтатиб қўяди ёки чеклайди;

шаҳарларнинг, шаҳар посёлкаларининг бош режалари ишлаб чиқилишини ташкил этади ҳамда уларни Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси тасдиғига тақдим этади;

қишлоқ аҳоли пунктларининг бош режаларини, батафсил режалаштириш лойиҳаларини ва қуриш лойиҳаларини тасдиқлайди;

вилоятлар ҳудудини режалаштириш тарҳларининг, муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмаларни ривожлантириш ҳамда ободонлаштириш тарҳлари ва лойиҳаларининг ишлаб чиқилиши ҳамда амалга оширилишини ташкил этади;

туманни (туманлар гуруҳларини) режалаштириш лойиҳаларини тасдиқлайди;

алоҳида тартибга солинадиган шаҳарсозлик объектлари, умумдавлат аҳамиятига молик объектлар бундан мустасно, чегараларини ҳамда мазкур ҳудудларда шаҳарсозлик фаолиятининг алоҳида тартибга солиш тартибини тасдиқлайди;

аҳоли пунктлари ва ҳудудларини қуриш қоидаларини тасдиқлайди;

15

лат ҳокимияти органлари ва махсус ваколатли давлат органлари амалга оширади.

Шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги махсус ваколатли давлат органларининг ўз ваколатлари доирасида қабул қилган қарорлари барча вазирликлар, давлат қўмиталари, идоралар ҳамда давлат ва хўжалик бошқарувининг бошқа органлари, шунингдек юридик ва жисмоний шахслар учун мажбурийдир.

19-модда. Шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги махсус ваколатли давлат органлари

Қуйидагилар шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги махсус ваколатли давлат органларидир:

Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси;

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри архитектура ва қурилиш бош бошқармалари;

туманлар ҳамда шаҳарлар архитектура ва қурилиш бошқармалари (бўлимлари);

Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитасининг Давлат экспертизаси бош бошқармаси;

Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитасининг Давлат архитектура-қурилиш назорати бош бошқармаси.

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар архитектура ва қурилиш бош бошқармаларига, туманлар ва шаҳарлар архитектура ва қурилиш бошқармалари (бўлимлари)га тегишли Бош архитекторлар бошчилик қилади.

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар архитектура ва қурилиш бош бошқармалари, шунингдек туманлар ва шаҳарлар архитектура ва қурилиш бошқармаларига (бўлимлари) ўз ваколатларига тааллуқли масалаларда Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитасига, тегишинча Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларига бўйсунадилар.

20-модда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги ваколатлари

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:

шаҳарсозлик фаолияти соҳасида комплекс давлат дастурларини ишлаб чиқади ва тасдиқлайди ҳамда уларнинг амалга оширилишига кўмаклашади;

шаҳарсозлик фаолияти соҳасида норматив ҳужжатлар қабул қилади;

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида аҳолини жойлаштириш бош тарҳини ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар ҳудудларини режалаштириш тарҳларини, умумдавлат аҳамиятига молик алоҳида тартибга солинадиган шаҳарсозлик фаолияти объектларининг шаҳарсозлик ҳужжатларини, шунингдек умумдавлат тармоқ тарҳларини ҳамда муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмаларни ривожлантириш лойиҳаларини тасдиқлайди;

қонун ҳужжатлари билан ўз ваколатларига берилган шаҳарларнинг бош режаларини тасдиқлайди;

шаҳар атрофи зоналарининг чегараларини тасдиқлайди;

умумдавлат аҳамиятига молик алоҳида тартибга солинадиган шаҳарсозлик фаолияти объектларининг чегараларини ҳамда тегишли ҳудудларда шаҳарсозлик фаолиятини тартибга солиш

Буклаш чизиғи

тегишли ташкилотларга таклифлар киритади;

давлат стандартлари ва техник шартлар бузилганлиги аниқланган тақдирда бинокорлик материаллари, конструкциялари ва буюмлари ишлаб чиқарилиши, реализация қилиниши ва қўлланилишини, норматив талаблар ва тасдиқланган лойиҳа ечимлари чидамлилик ва пухталик хусусиятлари пасайишига сабаб бўлган даражада бузилганда, шунингдек бино ва иншоотларнинг авария хавфи бўлган, объектлар ўзбошимчалик билан қурилган тақдирда қурилиш-монтаж ишларини давом эттиришни тўхтатиб туради;

шаҳарсозлик фаолияти соҳасида ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишларни кўради ҳамда қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жарималар солади;

қурилиши тугалланган объектларни фойдаланишга қабул қилиб олиш бўйича комиссияларнинг ишида иштирок этади;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатларни амалга оширади.

IV боб. ШАҲАРСОЗЛИК ҲУЖЖАТЛАРИ. ДАВЛАТ ШАҲАРСОЗЛИК КАДАСТРИ

28-модда. Шаҳарсозлик ҳужжатларининг таркиби

Шаҳарсозлик ҳужжатлари қуйидагилардан иборат бўлади:

1) Ўзбекистон Республикасининг бутун ҳудуди ҳамда қисмларини ривожлантиришни режалаштириш тўғрисидаги ҳужжатлар:

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида аҳолини жойлаштириш бош тарҳи;

Ўзбекистон Республикаси ҳудудининг икки ва ундан ортиқ минтақа ҳудудини ўз ичига олган қисмларини ва бошқа ҳудудларни ривожлантиришни режалаштириш тарҳлари (бундан буён матнда шаҳарсозлик жиҳатидан режалаштиришнинг консолидация тарҳлари деб юритилади);

Ўзбекистон Республикаси ҳудудини режалаштириш тарҳи;

ривожлантиришнинг умумдавлат тармоқ тарҳлари;

2) Ўзбекистон Республикаси минтақалари ҳудудини ривожлантиришни режалаштириш тўғрисидаги ҳужжатлар:

Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар ҳудудини режалаштириш тарҳлари;

туман (туманлар гуруҳлари), бошқа ҳудудни режалаштириш лойиҳаси;

3) шаҳар ва қишлоқ аҳоли пунктлари ҳудудини ривожлантириш тўғрисидаги ҳужжатлар:

аҳоли пунктларининг бош режалари;

шаҳар (посёлка) чизиғи лойиҳалари;

ривожлантиришнинг тармоқ тарҳлари;

4) шаҳар ва қишлоқ аҳоли пунктлари ҳудудини қуриш тўғрисидаги ҳужжатлар:

аҳоли пунктлари ҳудуди қисмларини батафсил режалаштириш лойиҳаси;

шаҳар ва қишлоқ аҳоли пунктларининг мавзелари, даҳаларини ва режалаштириш тузилмасининг бошқа қисмларини қуриш лойиҳаси;

5) бинолар, иншоотлар ва бошқа объектларни қуриш учун лойиҳа-смета ҳужжатлари.

Қонун ҳужжатларига мувофиқ шаҳарсозлик ҳужжатларининг бошқа турлари белгиланиши ҳам мумкин.

Қирқиш чизиғи

лан таъминланиши шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларида назарда тутилган нормаларидан пасайишига олиб келган тақдирда юридик ва жисмоний шахсларга ер участкалари муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмаларнинг қўшимча объектларини қуришда (якка тартибдаги турар жой биноларини қуриш бундан мустасно) улушбай иштирок этиш шарти билан берилиши мумкин.

Ушбу модданинг учинчи ва тўртинчи қисмларида кўрсатилган талаблар ер участкасига бўлган ҳуқуқ бошқа шахсга ўтган тақдирда сақланиб қолади.

Ер участкасига бўлган ҳуқуқни тасдиқлайдиган ҳужжатларда қуйидагилар кўрсатилиши керак:

ҳудудий зонанинг қуриш қоидаларида белгиланган коди;

ер участкаси жойлашган ҳудудий зонанинг функционал мақсади;

ер участкаси ёки унинг қисми маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш зоналари, алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар зоналари, сув муҳофазаси зоналарининг чегараларида, шунингдек табиий ва техноген хусусиятдаги фавқулодда вазиятларнинг таъсирига учраган ҳудудлар ва фойдаланилишига қонун ҳужжатларида чеклашлар белгиланган бошқа ҳудудлар чегараларида жойлашганлиги;

ер участкаси чегараларида давлат мулки асосидаги муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмалар объектларининг мавжудлиги, мазкур объектлар кўрсаткичлари ва улардан фойдаланишдаги чеклашларни кўрсатган ҳолда;

ер участкаси чегараларида ер участкаси мулкдорига, эгасига, фойдаланувчисига ёки ижарачисига тегишли бўлмаган бинолар, иморатлар ва иншоотларнинг мавжудлиги, мазкур ер участкасида кўрсатиб ўтилган объектлар жойлашгани муносабати билан ундан фойдаланишдаги чеклашларни кўрсатган ҳолда.

Ер участкалари бўлиб берилганида ёки уларнинг чегаралари ўзгарганида қизил чизиқларга, қурилишни тартибга солиш чизиқларига ва шаҳарсозлик регламентларининг ер участкаларининг энг кичик ўлчамларига доир талабларига риоя этилади.

Бинолар, иншоотлар ва бошқа объектлар бўлинган тақдирда уларнинг қисмлари мустақил объект сифатида иш олиб бориши учун шароитлар таъминланиши керак.

54-модда. Бинолар, иншоотлар ва бошқа объектлар қуришга рухсатнома

Бинолар, иншоотлар ва бошқа объектлар қуришга рухсатнома – ер участкаси мулкдори, эгаси, ижарачисининг ёки ер участкасидан фойдаланувчининг ер участкасида қуришни амалга ошириш ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжат.

Бинолар, иншоотлар ва бошқа объектлар қуришга рухсатнома Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси Давлат архитектура-қурилиш назорати органлари томонидан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгилаган тартибда берилади.

Бинолар, иншоотлар ва бошқа объектлар қуришга рухсатнома шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги махсус ваколатли давлат органида рўйхатдан ўтказилиши лозим.

Бинолар, иншоотлар ва бошқа объектлар қуришга рухсатнома мавжудлиги ҳақидаги ахборотни буюртмачи барча юридик ва жисмоний шахсларга уларнинг талаблари билан тақдим этади. Буюртмачи қурилиш бошланадиган муддат тўғри

Буклаш чизиғи

Лойиҳа

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ШАҲАРСОЗЛИК КОДЕКСИ

I боб. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. Шаҳарсозлик фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатлари

Шаҳарсозлик фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ушбу Кодекс ва бошқа қонун ҳужжатларидан иборатдир.

Қорақалпоғистон Республикасида шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги муносабатлар Қорақалпоғистон Республикасининг қонун ҳужжатлари билан ҳам тартибга солинади.

Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномасида Ўзбекистон Республикасининг шаҳарсозлик фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатларида назарда тутилганидан бошқача қоидалар белгиланган бўлса, халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

2-модда. Асосий тушунчалар

Ушбу Кодексда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

аҳоли пунктининг бош режаси – яшаш ва фаолият муҳитини шакллантиришнинг комплекс шарт-шароитларини, аҳоли пунктлари ҳудудий ривожланишининг асосий йўналишларини белгилайдиган шаҳарсозлик ҳужжати;

аҳоли пунктлариаро ҳудудлар - аҳоли пунктлари чегарасидан ташқаридаги икки ёки ундан ортиқ аҳоли пункти ўртасидаги ҳудудлар;

бино – функционал мақсадига қараб одамлар яшаши ёки бўлишига ва ҳар хил турдаги ишлаб чиқариш жараёнларини бажаришга мўлжалланган ер устки ёпиқ ҳажмни ташкил этувчи таянч ва тўсма ёки ҳар иккала мақсадга хизмат қилувчи конструкциялардан иборат қурилиш тизими;

давлат шаҳарсозлик кадастри – шаҳарсозлик фаолиятини амалга ошириш, шу жумладан кўчмас мулк объектларини ўзгартириш учун зарур маълумотларнинг давлат ахборот тизими;

зоналаштириш – ҳудудни ривожлантиришнинг шаҳарсозлик жиҳатидан режалаштирилишида шаҳарсозликнинг фойдаланиш турларини ҳамда бу турлардан фойдаланишдаги чеклашларни белгилаб олган ҳолда унинг функционал мақсадга кўра бўлиниши;

иншоот –ҳар хил турдаги ишлаб чиқариш жараёнларини бажариш, материаллар, буюмлар, асбоб-ускуналарни сақлашга, одамларнинг вақтинча бўлишига, одамлар, юклар ва бошқа нарсаларни олиб ўтишга мўлжалланган, таянч ва тўсма конструкциялардан иборат ҳажмий ва ясси ёки чизиқ тарзидаги ер устки қурилиш тизими;

муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмалар –аҳоли пунктлари ва аҳоли пунктлариаро ҳудудлар барқарор амал қилиши ва уларнинг ривожланишини таъминлайдиган транспорт, алоқа иншоотлари ва коммуникацияларининг, муҳандислик ускуналарининг, шунингдек ижтимоий ва мада-

Қирқиш чизиғи

ҳудудий-ишлаб чиқариш, шаҳарсозлик ва ландшафт мажмуалари, табиатни муҳофаза қилиш ва саноат рекреация зоналари, архитектура-шаҳарсозлик, археология ёдгорликлари ва уларнинг қўриқланадиган зоналари, акваториялар, муҳандислик-транспорт коммуникацияларининг аҳоли пунктлари чегараларидаги ва аҳоли пунктлариаро ҳудудлардаги шаҳарсозлик фаолиятининг объектларидир. Шаҳарсозлик фаолияти объектлари учун шаҳарсозлик ҳужжатлари ишлаб чиқилади.

14-модда. Шаҳарсозлик фаолияти субъектлари

Давлат органлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, юридик ва жисмоний шахслар шаҳарсозлик фаолияти субъектларидир.

Шаҳарсозлик фаолияти субъектлари:

шаҳарсозлик фаолияти соҳасида буюртмачилар;

шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқувчилар;

объектларни қуриш (реконструкция қилиш, таъмирлаш ва ободонлаштириш) бўйича пудратчилар;

шаҳарсозлик фаолияти объектларидан фойдаланувчилар сифатида иш кўришлари мумкин.

Шаҳарсозлик фаолияти субъектлари маҳаллий давлат ҳокимияти ижроия органларидан аҳоли пунктлари, уларнинг тизимлари ва ҳудудларини режалаштириш, қуриш ва реконструкция қилиш билан боғлиқ бўлган, ўзларининг шаҳарсозлик фаолиятига таъсир этадиган қарорлар тайёрланиши ва қабул қилиниши ҳақида ахборот олиш ҳуқуқига эга.

Шаҳарсозлик фаолияти субъектлари ўзларига мулк қилиб, эгалик қилишга ёки фойдаланишга берилган ер участкаларидан қонун ҳужжатларига мувофиқ мўлжалланган мақсадда фойдаланишлари, шунингдек маданий мерос объектларига, табиий ва сунъий ландшафтларга зарар етказмасликлари, аҳолининг яшаш ва фаолият кўрсатиш муҳити сифати ёмонлашувига олиб келадиган хатти-ҳаракатларга, шаҳарсозлик фаолияти бошқа субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари камситилишига йўл қўймасликлари шарт.

15-модда. Шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги буюртмачилар

Давлат органлари, юридик ва жисмоний шахслар шаҳарсозлик фаолияти соҳасида буюртмачилар бўлиши мумкин.

Буюртмачилар:

лойиҳа ишлаб чиқувчини танлаш ҳамда шаҳарсозлик ҳужжатларини бажаришга доир шартнома тузиш;

пудратчи ташкилот билан объект қуриш хусусида шартнома тузиш;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ҳаракатларни амалга ошириш ҳуқуқига эга.

Буюртмачилар:

шаҳарсозлик фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этишлари;

шаҳарсозлик ҳужжатларини белгиланган тартибда экспертизадан ўтказилишини таъминлашлари;

лойиҳалаштириш олиб борилиши устидан, қурилиш сифати устидан назорат қилишлари ҳамда шаҳарсозлик ҳужжатлари амалга оширилиши бўйича муаллифлик назорати бажарилишини таъминлашлари шарт.

Буюртмачилар зиммасида қонун ҳужжатларига мувофиқ

алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни;

сув объектларининг сув муҳофазаси зоналарини;

рекреацион ҳудудларни;

қишлоқ хўжалиги ва ўрмон хўжалиги учун мўлжалланган ҳудудларни;

экстремал табиий-иқлим шароитларига эга бўлган ҳудудларни;

табиий ва техноген хусусиятдаги фавқулодда вазиятларнинг таъсирига учраган ҳудудларни;

фойдали қазилмалар жойлашган ҳудудларни;

қонун ҳужжатларига мувофиқ ҳудудлардан шаҳарсозлик жиҳатидан фойдаланишнинг бошқа турлари белгиланган ҳудудларни ва мазкур ҳудудлардан шаҳарсозлик фаолиятини амалга ошириш учун фойдаланишдаги чеклашларни;

ҳудудни ривожлантиришга доир бошқа қарорларни белгилайди.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида аҳолини жойлаштириш бош тарҳини ишлаб чиқиш ва келишиб олиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

32-модда. Шаҳарсозликни режалаштиришнинг мувофиқлаштирилган тарҳлари

Шаҳарсозликни режалаштиришнинг мувофиқлаштирилган тарҳлари:

ҳудудлар зоналаштирилишини;

аҳолини жойлаштириш минтақавий тизимларини ривожлантириш чора-тадбирларини;

минтақалараро ва минтақавий аҳамиятга молик муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмаларни ривожлантириш чора-тадбирларини;

табиатдан оқилона фойдаланиш чора-тадбирларини;

ҳудудларни комплекс ривожлантириш мақсадида ресурслар билан таъминлашни;

ҳудудни ривожлантиришга доир бошқа қарорларни белгилайди.

Шаҳарсозликни режалаштиришнинг мувофиқлаштирилган тарҳларини ишлаб чиқиш ва келишиб олиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

33-модда. Ўзбекистон Республикаси, Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар ҳудудини режалаштириш тарҳлари

Ўзбекистон Республикаси, Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар ҳудудини режалаштириш тарҳлари:

ҳудудлар зоналаштирилишини;

аҳолини жойлаштириш тизимларини такомиллаштиришнинг, аҳоли пунктларини ривожлантиришнинг асосий йўналишларини;

саноатни, қишлоқ хўжалигини, минтақавий ҳамда аҳоли пунктлариаро аҳамиятга молик муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмаларни ривожлантиришнинг асосий йўналишларини;

аҳоли пунктлари ва шаҳар атрофи зоналарининг чегараларини;

Ўзбекистон Республикаси, Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар ҳудудини табиий ва техноген хусусиятдаги фавқулодда вазиятлар таъсиридан муҳофаза қилиш, экологик ҳолатни шаҳарсозлик воситалари орқали яхшилаш, маданий мерос

ҳандислик ускуналари ер участкалари ва уларнинг санитария-муҳофаза зоналари чегараларидаги ҳудудлар уларнинг мулкдорлари томонидан ободонлаштирилиши лозим.

Фойдаланилиши тўғридан-тўғри фуқароларнинг ҳаёти ва соғлиғига зарарли таъсир этадиган транспорт, алоқа иншоотлари ва коммуникациялари, муҳандислик ускуналари аҳоли пунктлари доирасидан ташқарида жойлаштирилади.

47-модда. Рекреацион зоналар

Рекреацион зоналар аҳолининг дам олиш жойларини ташкил этиш учун мўлжалланган бўлиб, улар шаҳар ўрмонлари, ўрмон-боғлар, пляжлар, соҳил бўйи объектлари ва бошқа шунга ўхшаш объектлардан иборат бўлади. Рекреацион зоналарга алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар ва табиий объектлар киритилиши мумкин.

Рекреацион зоналар ҳудудларида соғломлаштириш ва рекреацион объектлардан фойдаланиш билан бевосита боғлиқ бўлмаган қурилишларга ҳамда мавжуд саноат, коммунал ва омборхона объектларини кенгайтиришга йўл қўйилмайди.

48-модда. Қишлоқ хўжалиги мақсадларида фойдаланиладиган зоналар

Шаҳар (посёлка) чизиғи доирасида ҳайдаладиган ерлар, боғлар, узумзорлар, полизлар, пичанзорлар, яйловлар ва бошқа ер майдонлари, шунингдек қишлоқ хўжалигига мўлжалланган бинолар ва иншоотлар эгаллаб турган қишлоқ хўжалиги мақсадларида фойдаланиладиган зоналар ажратилади. Мазкур зоналарнинг ҳудудларидан бош режа ва қуриш қоидаларига мувофиқ улардан фойдаланиш тури ўзгартирилгунига қадар қишлоқ хўжалигини юритиш мақсадида фойдаланиш мумкин.

49-модда. Махсус мақсадларга мўлжалланган зоналар

Махсус мақсадларга мўлжалланган зоналар – фойдаланилиши аҳоли пунктлари ҳудудий зоналарининг бошқа турларидан фойдаланишга тўғри келмайдиган қабристонларни, ўлаксалар кўмиладиган жойларни, маиший чиқиндилар ташланадиган ахлатхоналар ва бошқа объектларни жойлаштириш учун ажратилади.

Махсус мақсадларга мўлжалланган зоналарнинг ҳудудларидан фойдаланиш тартиби шаҳарсозлик нормалари ва қоидалари, махсус нормативлар талабларини ҳисобга олган ҳолда қурилиш қоидалари билан белгиланади.

50-модда. Ҳарбий объектларнинг зоналари ва режимли ҳудудларнинг бошқа зоналари

Ҳарбий объектларнинг зоналари ва режимли ҳудудларнинг бошқа зоналари алоҳида режим жорий этиладиган объектларни жойлаштириш учун мўлжалланган ҳудудлардир. Мазкур зоналарнинг ҳудудларидан шаҳар (посёлка) чизиғи доирасида фойдаланиш тартиби шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларига, қурилишнинг махсус нормативлари ва қоидаларига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

51-модда. Шаҳар атрофи зоналари

Шаҳар атрофи зонаси шаҳар чегарасидан ташқарисидаги, шаҳар билан ягона ижтимоий, табиий, хўжалик ҳудудини ташкил этувчи ҳамда мазкур шаҳар ҳудудини, аҳоли пунктлари ҳудудларини, мазкур шаҳарларнинг атроф зоналарига киради-

аҳамиятга молик аҳоли пунктларини, саноат, қишлоқ хўжалигини, муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмаларни ривожлантиришнинг асосий йўналишларини белгиловчи шаҳарсозлик ҳужжатлари.

3-модда. Шаҳарсозлик нормалари ва қоидалари

Шаҳарсозлик нормалари ва қоидалари шаҳарсозлик фаолиятининг асоси бўлиб, улар давлат органлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, шунингдек шаҳарсозлик фаолиятини амалга оширувчи юридик ва жисмоний шахслар ижро этиши учун мажбурийдир.

Шаҳарсозлик нормалари ва қоидалари шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги махсус ваколатли давлат органи томонидан ишлаб чиқилади ва тасдиқланади.

Шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларини ишлаб чиқиш, тасдиқлаш, рўйхатга олиш, амалга киритиш тартиби қонун ҳужжатлари билан белгиланади.

Шаҳарсозлик нормалари ва қоидалари бузилган тақдирда манфаатларига дахл этиши мумкин бўлган шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги кўчмас мулк объектларининг мулкдорлари, эгалари, бундай объектлардан фойдаланувчилар ва уларнинг ижарачилари ҳуқуқлари, шунингдек юридик ва жисмоний шахслар ҳуқуқлари масалалари юзасидан давлат органлари қарорлар чиқариши учун шаҳарсозлик нормалари ва қоидалари асос бўлади.

4-модда. Жамият, давлатнинг, юридик ва жисмоний шахсларнинг шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги манфаатлари

Шаҳар ва қишлоқ аҳоли пунктлари аҳолисининг қулай яшаш шароитларини таъминлаш, хўжалик ва бошқа фаолиятнинг шаҳарсозлик воситалари орқали атроф муҳитга етказиладиган зарарли таъсирини чеклаш, экологик ҳолатни яхшилаш, чеклаш, аҳоли пунктларининг ва уларга туташ ҳудудларнинг муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмаларини ривожлантириш, маданий мерос объектларини сақлаш жамиятнинг шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги манфаатлари ҳисобланади.

Аҳоли пунктларини ва аҳоли пунктлариаро ҳудудларни барқарор ривожлантириш учун шарт-шароитлар таъминлаш, муҳандислик ва транспортга оид инфратузилмаларнинг давлат тизимлари иш олиб бориши, табиий ресурсларни сақлаш, маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш давлатнинг шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги манфаатлари ҳисобланади.

Шаҳарсозлик фаолияти соҳасида жамият ва давлат манфаатларини уйғунлаштириш давлат органлари ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари томонидан таъминланади.

Юридик ва жисмоний шахсларнинг шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги манфаатларига уларга тегишли ер участкаларида шаҳарсозлик фаолиятини амалга ошириш билан боғлиқ бўлган манфаатлар тааллуқлидир.

Юридик ва жисмоний шахсларнинг шаҳарсозлик фаолияти, башарти у чегарадош ер участкалари ва бошқа кўчмас мулк объектларининг мулкдорлари, ер эгалари, ердан фойдаланувчилар ҳамда ижарачиларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари амалга оширилишига монелик қиладиган бўлса,

Қирқиш чизиғи

кишидан иборат.

Вақтинчалик аҳамиятга молик ва аҳоли таркиби доимий бўлмаган ҳамда иқтисодиёт тегишли тармоғининг хизмат мақсадидаги объектлар ҳисобланадиган бинолар ва иншоотларнинг гуруҳлари (вахта усулида ишловчи нефтчилар, газчилар, қидирувчиларнинг посёлкалари ҳамда уйлари), шунингдек алоҳида, якка турган уйлар (темир йўл назоратчиларининг, ўрмончиларнинг уйлари, дала шийпонлари ва бошқалар) бу бино ва иншоотлар маъмурий, ишлаб чиқариш ёки ҳудудий муносабатлар билан қайси шаҳарсозлик фаолияти субъекти ҳамда маҳаллий давлат ҳокимияти органи билан боғлиқ бўлса, шу субъект (орган) тасарруфида бўлади.

Аҳоли пунктининг турига қараб қонун ҳужжатларида шаҳарсозлик ҳужжатларининг тури ва мазмуни, уни ишлаб чиқиш, келишиб олиш ва тасдиқлаш тартиби белгиланади.

Янги аҳоли пунктларини жойлаштириш ҳамда мавжудларини ривожлантириш аҳоли пунктлари турига, ижтимоий-иқтисодий ва шаҳарсозлик истиқболига, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида аҳолини жойлаштириш бош тарҳига, ҳудудларни режалаштириш тарҳлари ҳамда туманни (туманлар гуруҳларини) режалаштириш лойиҳаларига, аҳоли пунктларининг бош режаларига, шунингдек бундай пунктларни режалаштириш ва қуриш лойиҳаларига мувофиқ амалга оширилади.

Аҳоли пунктларини ташкил этиш ҳамда қайта ташкил этиш, уларнинг мақомини ва чегараларини ўзгартириш тасдиқланган шаҳарсозлик ҳужжатлари асосида қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

Аҳоли пунктлари чегараларидаги ерлар тасдиқланган бош режаларга мувофиқ улардан фойдаланишнинг тартибга солинишини амалга оширувчи маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг тасарруфида бўлади.

Аҳоли пунктларининг ерларидан фойдаланиш шартлари ва тартибига доир шаҳарсозлик талаблари ушбу Кодекс ва бошқа қонун ҳужжатлари билан белгиланади.

10-модда. Фуқаролар ва жамоат бирлашмаларининг шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги қарорларни муҳокама қилиш ва қабул қилишдаги иштироки

Фуқаролар, жамоат бирлашмалари яшаш ва фаолият кўрсатиш муҳитининг ҳолати, ундаги мўлжалланаётган ўзгаришлар, аҳоли пунктларининг бош режалари, фуқаролар уй-жой объектларининг қурилиши, реконструкция қилиниши, ҳудудларнинг ободонлаштирилиши, муҳандислик ва транспорт коммуникацияларининг ўтказилиши тўғрисида ишончли, тўлиқ ва ўз вақтида ахборот олиш ҳамда шаҳарсозлик фаолияти ҳақидаги ўзга ахборотни олиш ҳуқуқига эга.

Фуқаролар ва жамоат бирлашмаларини шаҳарсозлик фаолияти тўғрисида хабардор қилишни давлат органлари оммавий ахборот воситалари орқали, шунингдек жамоат муҳокамалари ўтказиш, экспозиция ва кўргазмалар ташкил этиш йўли билан амалга оширадилар.

Фуқаролар ва жамоат бирлашмалари шаҳарсозлик ҳужжатлари тасдиқлангунга қадар фуқароларнинг йиғинларида иштирок этиш шаклида ва бошқа шаклларда шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги қарорларни муҳокама қилиш, уларга таклиф киритиш ва уларни тайёрлашда иштирок этиш ҳуқуқига эга.

лоқ аҳоли пунктининг бош режаси мазкур аҳоли пунктларининг ҳудудини батафсил режалаштириш лойиҳаси билан бирга ягона ҳужжат сифатида ишлаб чиқилиши мумкин.

Ҳудудида маданий мерос объектлари бўлган аҳоли пунктининг бош режаси ишлаб чиқилаётганда аҳоли пунктининг тарихий-архитектура таянч режаси ва маданий меросни муҳофаза қилиш зоналарининг лойиҳалари ҳисобга олинади.

Бош режалар қуйидаги тарзда тасдиқланади:

ушбу Кодекс 18-моддаси бешинчи хатбошисида кўрсатилган шаҳарларнинг бош режалари Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларининг тақдимномаси асосида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан;

бошқа шаҳарлар ва шаҳар посёлкаларининг бош режалари Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликларининг тақдимномаси асосида Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси томонидан;

қишлоқ аҳоли пунктларининг бош режалари тегишли туманлар давлат ҳокимияти органларининг тақдимномаси асосида Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, тегишли вилоятларнинг давлат ҳокимияти органлари томонидан тасдиқланади.

Шаҳар, шаҳар посёлкаси ва қишлоқ аҳоли пункти бош режасининг асосий қоидалари бу режа тасдиқлангунга қадар манфаатдор вазирликлар, давлат қўмиталари, идоралар, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари билан белгиланган тартибда келишилган бўлиши лозим.

Аҳоли пунктининг янги бош режаси ишлаб чиқилаётган даврда аҳоли пункти ҳудудида жорий қурилиш учун ер ажратишга тааллуқли масалалар режани ишлаб чиқувчи билан белгиланган тартибда келишилган бўлиши керак.

Аҳоли пунктларининг ҳудудида бош режа ва бошқа шаҳарсозлик ҳужжатисиз объектларни лойиҳалаштириш ва қуриш тақиқланади.

36-модда. Шаҳар (посёлка) чизиғи лойиҳалари

Шаҳар (посёлка) чизиғи лойиҳалари шаҳарлар, шаҳар посёлкалари ва қишлоқ аҳоли пунктларининг тарҳлари ёки режалаштириш лойиҳалари, бош режалари асосида ишлаб чиқилади.

Аҳолиси йигирма минг кишигача бўлган шаҳарларнинг, шаҳар посёлкаларининг шаҳар чизиғи, қишлоқ аҳоли пунктларининг посёлка чизиғи лойиҳалари мазкур аҳоли пунктларининг бош режаси таркибида ишлаб чиқилиши мумкин.

Шаҳарларнинг шаҳар чизиғи лойиҳалари Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан тасдиқланади.

Қорақалпоғистон Республикаси шаҳар посёлкаларининг шаҳар чизиғи лойиҳалари Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси томонидан тасдиқланади.

Шаҳар посёлкаларининг шаҳар (посёлка) чизиғи лойиҳалари вилоятларнинг давлат ҳокимияти органлари томонидан тасдиқланади.

Қишлоқ аҳоли пунктларининг посёлка чизиғи лойиҳалари туманларнинг давлат ҳокимияти органлари томонидан тасдиқланади.

37-модда. Ҳудудларни зоналаштириш

Ҳудудларни зоналаштириш яшаш ва фаолият кўрсатиш

VI боб. АҲОЛИ ПУНКТЛАРИ ВА ШАҲАР АТРОФИ ЗОНАЛАРИ ҲУДУДЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ

41-модда. Қурилиш қоидалари

Қурилиш қоидалари аҳоли пунктларининг тегишли ҳудудларида шаҳарсозлик фаолиятини амалга ошириш тартибини белгилайди.

Қурилиш қоидалари аҳоли пунктининг режалаштириш тарҳлари ва лойиҳалари, бош режаси асосида ишлаб чиқилади ҳамда турли функционал мақсаддаги ҳудудий зоналар чегаралари белгиланган зоналаштириш тарҳидан, ҳар бир ҳудудий зона учун шаҳарсозлик регламентларидан иборат бўлади.

Бинолар, иншоотлар ва бошқа объектлар қурилиши учун қурилиш қоидалари кучга киргунга қадар белгиланган тартибда берилган рухсатномалар мазкур рухсатномаларда кўрсатилган муддат мобайнида амал қилади, аҳоли хавфсизлиги талаблари таъминланмаган ҳоллар бундан мустасно.

42-модда. Ҳудудий зоналарнинг турлари

Аҳоли пунктларининг ҳудудларида қуйидаги турдаги ҳудудий зоналар белгиланиши мумкин:

уй-жой зоналари;

ижтимоий-амалий зоналар;

ишлаб чиқариш зоналари;

муҳандислик ва транспортга оид инфратузилмалар зоналари;

рекреацион зоналар;

қишлоқ хўжалиги мақсадларида фойдаланиладиган зоналар;

махсус мақсадларга мўлжалланган зоналар;

ҳарбий объектлар, режимли ҳудудларнинг бошқа зоналари;

шаҳар атрофи зоналари.

Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари маҳаллий шарт-шароитларга мувофиқ бошқа ҳудудий зоналар белгилаши, шунингдек шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларини ҳисобга олган ҳолда уларга ер участкалари ва бошқа объектларни киритиши мумкин.

Ҳудудий зоналарнинг чегаралари қизил чизиқларни, табиий объектларнинг табиий чегараларини, ер участкаларининг чегаралари ва бошқа чегараларни ҳисобга олган ҳолда белгиланади.

Ҳар бир ҳудудий зона учун шаҳарсозлик регламенти билан белгиланган ҳуқуқий режим унда жойлашган барча ер участкалари, бинолар, иншоотлар ва бошқа объектларга нисбатан бир хил қўлланилади.

Чегараларида шаҳарсозлик фаолияти алоҳида тартибга солинадиган ҳудудий зоналарда айрим бинолар, иншоотлар ва бошқа объектларга нисбатан қўшимча талаблар белгиланиши мумкин.

43-модда. Уй-жой зоналари

Уй-жой зоналари кўп қаватли турар жой бинолари, ўртача ва кам қаватли турар жой бинолари, томорқа ер участкалари ҳам бўлган якка тартибдаги турар жой биноларини қуриш учун мўлжалланади.

белгиланган аҳолига хизмат кўрсатиш даражасидан кам бўлмаган муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилма объектлари, шунингдек ҳудудларни ободонлаштириш объектлари билан таъминлаш;

ер участкаларидан фойдаланиш чоғида юридик ва жисмоний шахслар томонидан шаҳарсозлик талабларига риоя этилишини таъминлаш;

ногиронларнинг ижтимоий инфратузилма объектларидан (уй-жой, жамоат, ишлаб чиқариш бинолари ва иншоотлари, дам олиш жойлари, маданий-томоша объектлари, бошқа объектлар ва муассасалардан) монеликсиз фойдаланиши учун шарт-шароитлар яратиш;

шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги қарорларнинг муҳокамаси ва қабул қилинишида фуқаролар, жамоат бирлашмаларининг иштирок этиши учун шарт-шароитлар таъминлаш;

шаҳарсозлик фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилган тақдирда юридик ва жисмоний шахсларга етказилган зарарнинг қопланиши.

7-модда. Шаҳарсозлик фаолиятининг алоҳида тартибга солиниши

Ҳудуднинг шаҳарсозлик фаолиятини алоҳида тартибга солиш, агар мазкур ҳудудда шаҳарсозлик фаолияти соҳасида жамият, давлат, юридик ва жисмоний шахслар манфаатларини таъминлашнинг махсус қоидаларини жорий этмай туриб амалга ошириш мумкин бўлмаса ёки қийин бўлса, қўлланилади.

Алоҳида тартибга солиниши лозим бўлган шаҳарсозлик фаолияти объектлари (бундан буён матнда шаҳарсозлик фаолиятининг алоҳида тартибга солинадиган объектлари деб юритилади) умумдавлат ёки маҳаллий аҳамиятга молик бўлиши мумкин. Мазкур объектларни умумдавлат ва маҳаллий аҳамиятга молик объектлар сирасига киритиш қонун ҳужжатларида белгиланадиган тартибда амалга оширилади.

Шаҳарсозлик фаолияти қуйидаги ҳолларда алоҳида тартибга солиниши лозим:

аҳоли пунктлари табиий ва техноген хусусиятдаги фавқулодда вазиятларнинг таъсирига учраганда;

аҳоли пунктларининг ҳудудлари кимёвий ва биологик моддалар, концентрация чегарасидан ортиқ даражадаги зарарли микроорганизмлар, йўл қўйиладиган даражадан ортиқ радиоактив моддалар билан ифлосланганда;

алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларда амалга оширилаётганда.

Шаҳарсозлик фаолиятининг алоҳида тартибга солинадиган объектларининг чегаралари маъмурий-ҳудудий тузилмалар чегараларига тўғри келмаслиги мумкин ҳамда улар қонун ҳужжатларига мувофиқ белгиланади.

Шаҳарсозлик фаолиятининг алоҳида тартибга солинадиган объектлари сирасига қуйидаги аҳоли пунктлари киритилиши мумкин:

Тошкент шаҳри – Ўзбекистон Республикаси пойтахти;

Нукус шаҳри – Қорақалпоғистон Республикаси пойтахти;

вилоятларнинг маъмурий маркази бўлган шаҳарлар;

ҳудудида маданий мерос объектлари бўлган шаҳарлар;

курорт-шаҳарлар;

қўриқхона-шаҳарлар;

яшаш ва фаолият кўрсатишнинг алоҳида режими белги-

Азиз муштарий! Сизга хуш кайфият тилаган ҳолда газетамиз учун обуна давом этаётганлигини маълум қиламиз.

ний-маиший объектларнинг мажмуаси;

шаҳар (посёлка) чизиғи — аҳоли пункти ерларининг уларни ер фондининг бошқа тоифаларидан ажратиб турадиган, шаҳарсозлик ҳужжатларида белгилаб қўйилган ташқи чегараси;

шаҳарсозлик — аҳоли пунктларини, аҳоли пунктлариаро ҳудудларни режалаштириш ҳамда қурилишнинг ижтимоий-иқтисодий, қурилиш-техника, архитектура-бадиий, санитария-гигиенага оид ечимларининг йиғиндисини таъминловчи назарияси ва амалиёти;

шаҳарсозлик нормалари ва қоидалари — белгиланган тартибда тасдиқланган, шаҳарсозлик фаолияти нормалари ва қоидаларини белгиловчи норматив-техник ҳужжатлар;

шаҳарсозлик регламенти — аҳоли пунктларининг, бошқа ҳудудий тузилмаларнинг ер участкалари ва ўзга кўчмас мулк объектларидан фойдаланишнинг қуриш қоидалари билан белгиланган параметрлари ва турлари, шунингдек шаҳарсозлик фаолиятини ҳар бир зона доирасида амалга ошириш чоғида кўчмас мулк объектларида йўл қўйиладиган ўзгаришлар йиғиндиси;

шаҳарсозлик фаолияти — давлат органлари, юридик ва жисмоний шахсларнинг ҳудудларни, аҳоли пунктларини ривожлантиришни шаҳарсозлик жиҳатидан режалаштириш, ер участкаларидан фойдаланиш турларини белгилаш, бинокорлик материаллари, конструкциялари ва буюмларини ишлаб чиқариш, бинолар, иншоотлар ҳамда бошқа объектларни фуқароларнинг манфаатларини, жамият ва давлат манфаатларини, шунингдек мазкур ҳудудлар ҳамда аҳоли пунктларининг миллий тарихий-маданий, экологик, табиий хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда лойиҳалаштириш, қуриш ва реконструкция қилиш соҳасидаги фаолияти;

шаҳарсозлик ҳужжатлари — ҳудудларни, аҳоли пунктларини ривожлантириш ҳамда қуришни шаҳарсозлик жиҳатидан режалаштириш тўғрисидаги, белгиланган тартибда тасдиқланган ҳужжатлар;

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида аҳолини жойлаштириш бош тарҳи (схемаси) — шаҳарсозлик фаолияти, аҳолини жойлаштириш тизимини ривожлантириш, табиатдан фойдаланиш соҳасидаги давлат сиёсатини амалга оширишнинг асосий мақсадлари ва йўлларини, ҳудудни, умумдавлат аҳамиятига молик муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмаларни ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан ривожлантиришни белгилайдиган шаҳарсозлик ҳужжатлари;

қизил чизиқ — шаҳарсозлик ҳужжатларида белгилаб қўйиладиган, мавзелар, даҳалар ва режалаштириш тузилмаси бошқа қисмларининг ҳудудларини аҳоли пунктларининг кўчалари, тор кўчалари ва майдонларидан ажратиб турувчи чегаралар;

қурилишни тартибга солиш чизиқлари — бино, иморат, иншоотларни жойлаштириш чоғида қизил чизиқлардан ёки ер участкаси чегараларидан маълум оралиқ қолдириб белгиланадиган қуриш чегаралари;

ҳудудни режалаштириш тарҳи — Ўзбекистон Республикаси, Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларнинг ҳудудларини зоналаштиришни, аҳолини жойлаштириш тизимини такомиллаштиришнинг, минтақавий ҳамда аҳоли пунктлариаро

ган бошқа ҳудудий тузилмаларни (шаҳарни ривожлантириш учун мўлжалланган захира ҳудудни) ривожлантириш учун ҳамда саноат, коммунал ва омборхона объектларини, жамоа боғдорчилиги ва полизчилиги участкаларини, аҳоли дам олиш жойларини жойлаштириш, шунингдек қишлоқ хўжалигини юритиш ҳамда муҳофаза ва санитария-гигиена вазифаларини бажариш учун мўлжалланган ерлардан иборат бўлади.

Шаҳарларнинг шаҳар атрофи зоналари чегараларини белгилаш шаҳарсозлик ва ер тузиш ҳужжатлари асосида ушбу Кодекс ҳамда ер тўғрисидаги қонун ҳужжатларига мувофиқ амалга оширилади.

52-модда. Шаҳар атрофи зонаси ҳудудларидан фойдаланиш

Шаҳар атрофи зонаси ҳудудларидан фойдаланиш ҳамда унинг чегараларидаги шаҳарсозлик фаолияти аҳоли пунктларининг, шаҳар атрофи зонасига кирувчи бошқа ҳудудий тузилмалар аҳолисининг манфаатларини, шунингдек шаҳарсозлик фаолияти бошқа субъектларининг манфаатларини ҳисобга олган ҳолда амалга оширилади.

Шаҳар атрофи зоналари ҳудудларини зоналаштириш Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар ҳудудларини режалаштириш тарҳларида, туманни (туманлар гуруҳларини) режалаштириш лойиҳаларида, шунингдек шаҳарларнинг шаҳар атрофи зоналари билан бирга ишлаб чиқиладиган бош режаларида белгиланади.

Шаҳар атрофи зоналарида санитария ва рекреацион вазифаларни бажарадиган кўкаламзор зоналар ажратилади. Кўкаламзор зоналарда атроф муҳитга зарарли таъсир этадиган хўжалик ва ўзга хил фаолият олиб бориш тақиқланади.

Шаҳар атрофи зонаси чегараларида шаҳарни ривожлантириш учун ҳудудлар доирасида бинолар, иншоотлар ва бошқа объектларни қуриш, реконструкция қилиш ва кенгайтириш шаҳарнинг давлат ҳокимияти органи билан келишилган ҳолда амалга оширилади.

53-модда. Аҳоли пунктларида ер участкаларидан фойдаланишга доир шаҳарсозлик талаблари

Ер участкаларидан шаҳарсозлик фаолияти учун фойдаланишга доир шаҳарсозлик талаблари аҳоли пунктларининг бош режалари, батафсил режалаштириш лойиҳалари, қуриш лойиҳалари ва қоидалари билан белгиланади.

Ер участкалари ажратиб бераётганда туманлар, шаҳарлар давлат ҳокимияти органлари буюртмачиларга ер участкаларидан фойдаланишга доир шаҳарсозлик талаблари тўғрисидаги қуйидагилардан иборат бўлган ахборот тақдим этадилар:

ер участкаларининг жойлашган манзили;

ер участкаларининг лойиҳа бўйича чегаралари;

ер участкаларидан фойдаланишнинг рухсат этилган шакли;

ер участкаларининг муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмалар объектлари билан таъминланганлиги.

Юридик ва жисмоний шахсларга туманлар, шаҳарлар давлат ҳокимияти органлари томонидан қуриш учун ер участкалари берилганда (реализация қилинганда) объектларни қуриш муддатларига риоя этиш ҳамда қурилиш мўлжалланган жойга туташ умумий фойдаланишдаги ҳудудни ободонлаштириш талаблари белгиланади.

Янги қурилиш туман аҳолисининг тегишли хизматлар би-

29-модда. Шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш

Шаҳарсозлик ҳужжатлари шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқувчилар томонидан шартнома ҳамда буюртмачи берган ва шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги махсус ваколатли давлат органи билан келишилган топшириқ асосида ишлаб чиқилади.

Шаҳарсозлик ҳужжатлари қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда давлат экспертизасидан ўтказилади ҳамда тасдиқланади. Ушбу Кодекс 28-моддаси биринчи қисмининг 1, 2, 3, 4-бандларида кўрсатилган шаҳарсозлик ҳужжатларининг тасдиқланган бир нусхаси шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги тегишли махсус ваколатли давлат органига топширилиши лозим.

Тасдиқланган шаҳарсозлик ҳужжатларига ўзгартишлар ҳужжатларни тасдиқлаган органнинг қарорига кўра киритилади.

30-модда. Давлат шаҳарсозлик кадастри

Давлат шаҳарсозлик кадастри қуйидагилардан иборат бўлади:

топография-геодезия ва картография материаллари;

ҳудудларнинг экологик, муҳандислик-геологик, сейсмик, гидрологик ҳолати тўғрисидаги маълумотлар;

муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмаларнинг объектлари ҳамда ҳудудларни ободонлаштириш тўғрисидаги маълумотлар;

ҳудудларни ва аҳоли пунктларини ривожлантиришни шаҳарсозлик жиҳатидан режалаштириш ҳамда уларни қуриш тўғрисидаги маълумотлар;

ҳудудларни зоналаштириш ҳамда ҳудудий зоналарнинг шаҳарсозлик регламентлари тўғрисидаги маълумотлар;

уй-жой фондининг техник ҳолати тўғрисидаги маълумотлар;

шаҳарсозлик фаолияти объектлари мониторинги маълумотлари.

V боб. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҲУДУДИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ШАҲАРСОЗЛИК ЖИҲАТИДАН РЕЖАЛАШТИРИЛИШИ

31-модда. Ўзбекистон Республикаси ҳудудида аҳолини жойлаштириш бош тарҳи

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида аҳолини жойлаштириш бош тарҳи:

аҳолини жойлаштириш, табиатдан фойдаланиш тизимини ва ишлаб чиқариш кучларини Ўзбекистон Республикаси ҳудудини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш дастурига мувофиқ ривожлантиришнинг асосий қоидаларини;

минтақаларда экологик вазиятни яхшилаш, ерлардан оқилона фойдаланиш ва уларни муҳофаза қилиш, маданий мерос объектлари ҳудудларини сақлаш, умумдавлат аҳамиятига молик муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмаларни ривожлантириш чора-тадбирларини;

аҳолини жойлаштириш тизимларини ривожлантириш учун қулай ҳудудларни;

бошқа мажбуриятлар ҳам бўлиши мумкин.

16-модда. Шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқувчилар

Шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқишни амалга ошириш ҳуқуқини берадиган тегишли лицензияси бўлган юридик ва жисмоний шахслар шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқувчилар бўлиши мумкин.

Шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқувчи:

қонун ҳужжатларига мувофиқ ишлаб чиқиладиган ҳужжатларнинг таркиби ва ҳажмини белгилаш;

шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқишга доир танловларда иштирок этиш;

қабул қилинган лойиҳа ечимлари ижро этилиши устидан муаллифлик назоратини амалга ошириш;

қурилиш, монтаж ва махсус ишлар тасдиқланган лойиҳа ҳужжатлари, норматив талаблардан четга чиққан ҳолда ҳамда одамлар ҳаёти ва соғлиғига, маданий мерос объектлари шикастланиши ва йўқ қилинишига хавф туғдирадиган, шунингдек юридик ва жисмоний шахсларнинг мулкига, ҳуқуқлари ва манфаатларига, давлатнинг манфаатларига зарар келтирадиган тарздаги четга чиқишлар билан бажарилганда қурилиш, монтаж ва махсус ишларни тугатиш ёки тўхтатиб қўйиш ҳақида таклифлар киритиш;

зарурат бўлган тақдирда шаҳарсозлик ҳужжатларига белгиланган тартибда ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ҳаракатларни амалга ошириш ҳуқуқига эга.

Шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқувчилар шаҳарсозлик фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатларининг талабларига риоя этишлари шарт.

17-модда. Объектлар қуриш бўйича пудратчилар

Тегишли турдаги ишларни бажариш ҳуқуқини берадиган лицензияси бўлган юридик ва жисмоний шахслар объектлар қуриш бўйича пудратчилар бўлиши мумкин.

Пудратчилар:

бино ва иншоотларнинг янги амалий ечимларини ишлаб чиқишда иштирок этиш;

лойиҳа муаллифи, шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги махсус ваколатли давлат органлари ва буюртмачи билан келишган ҳолда шаҳарсозлик ҳужжатларига уларнинг архитектура-бадиий кўриниши ҳамда амалий ечимини ёмонлаштирмаган тарзда техника-иқтисодий кўрсаткичларни яхшилайдиган ўзгартишлар киритиш;

лойиҳа муаллифидан зарур техник маслаҳат олиш;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ҳаракатларни амалга ошириш ҳуқуқига эга.

Пудратчилар шаҳарсозлик фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этишлари шарт.

III боб. ДАВЛАТ ОРГАНЛАРИНИНГ ШАҲАРСОЗЛИК ФАОЛИЯТИ СОҲАСИДАГИ ВАКОЛАТЛАРИ

18-модда. Шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги давлат бошқаруви

Шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги давлат бошқарувини Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, маҳаллий дав-

чекланиши керак.

Жамият, давлатнинг, юридик ва жисмоний шахсларнинг шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги манфаатлари норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар, шаҳарсозлик нормалари ва қоидалари, шаҳарсозлик ва лойиҳалаштириш ҳужжатлари талаблари бажарилиши, шунингдек бу талабларга риоя этилишини назорат қилиш орқали таъминланади.

Агар шаҳарсозлик фаолияти жамият, давлатнинг, юридик ва жисмоний шахсларнинг манфаатларига зид бўлса, бундай фаолият тугатилиши керак.

5-модда. Фуқароларнинг қулай яшаш ва фаолият кўрсатиш муҳити билан таъминланиш ҳуқуқи

Ҳар бир фуқаро қулай яшаш ва фаолият кўрсатиш муҳити билан таъминланиш ҳуқуқига эга.

Шаҳарсозлик фаолиятининг амалга оширилишида фуқароларнинг қулай яшаш ва фаолият кўрсатиш муҳити билан таъминланиш ҳуқуқи:

аҳоли пунктлари ҳудудларини ривожлантиришнинг шаҳарсозлик жиҳатидан режалаштирилиши;

фуқароларнинг шаҳарсозлик фаолиятини амалга оширишда иштирок этиши;

шаҳарсозлик фаолиятининг давлат томонидан тартибга солиб борилиши;

бинокорлик материаллари ва қурилиш соҳасида буюмларнинг сертификатланиши;

шаҳарсозлик фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этиш устидан давлат ва жамоат назорати;

шаҳарсозлик фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик натижасида фуқароларга етказилган ҳамда уларнинг яшаш ва фаолият кўрсатиш муҳити ёмонлашувига сабаб бўлган зарарни белгиланган тартибда компенсация қилиш, шунингдек фуқароларнинг соғлиғи ва мол-мулкига етказилган зарарни қоплаш;

шаҳарсозлик фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганликда айбдор шахсларни жавобгарликка тортиш орқали таъминланади.

6-модда. Шаҳарсозлик фаолиятининг асосий талаблари

Фуқароларнинг қулай яшаш ва фаолият кўрсатиш муҳитини таъминлашга қаратилган шаҳарсозлик фаолиятининг асосий талаблари қуйидагилардан иборат:

шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларига шаҳарсозлик фаолияти барча субъектларининг мажбурий риоя этиши;

аҳоли пунктлари ҳудудларининг хавфсизлиги ҳамда уларни табиий ва техноген хусусиятдаги фавқулодда вазиятларнинг таъсиридан ҳимоя қилиш;

атроф муҳитни муҳофаза қилиш, экологик хавфсизликни таъминлаш, санитария нормалари ва қоидаларига риоя қилиш;

аҳолининг доимий яшаш жойларида рекреацион ва соғломлаштириш аҳамиятига молик объектларнинг жойлаштирилишини таъминлаш учун рекреацион зоналарни ҳамда ҳудудларни ажратиш;

маданий мерос объектларини ва алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни сақлаш талабларига риоя этиш;

шаҳар ва қишлоқ аҳоли пунктларини аҳоли пунктининг мазкур тури учун шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларида

Уй-жой зоналарида санитария-муҳофаза зоналари белгилаш талаб этилмайдиган ҳамда фаолияти атроф муҳитга зарарли таъсир (шовқин, тебраниш, магнит майдонлари, радиация таъсири, тупроқ, ҳаво, сувнинг ифлосланиши ва бошқа зарарли таъсирлар) этмайдиган, алоҳида турган, биргаликда қурилган, биргаликда-қўшимча қилиб қурилган ёки қўшимча қилиб қурилган ижтимоий ва маданий-маиший объектларнинг, ибодатхоналарнинг, автомобиль транспорти қўйиладиган махсус жойларнинг, саноат, коммунал ва омборхона объектларининг жойлаштирилишига йўл қўйилади.

Уй-жой зоналари сирасига аҳоли пунктлари чегаралари доирасида жойлашган боғдорчилик-узумчилик ва полизчилик ширкатларининг ҳудудлари ҳам киради.

44-модда. Ижтимоий-амалий зоналар

Ижтимоий-амалий зоналар соғлиқни сақлаш, маданият, савдо, умумий овқатланиш, маиший хизмат кўрсатиш объектларини, шунингдек таълим муассасалари, маъмурий, илмий-тадқиқот муассасалари, ибодатхоналар ва ўзга бино ҳамда иншоотларни, автомобиль транспорти қўйиладиган махсус жойларни, ишбилармонлик, молиявий ва ижтимоий фаоллик марказларини жойлаштириш учун мўлжалланади.

Ижтимоий-амалий зоналарда жойлаштириш рухсат этилган объектлар рўйхатига уйлар, меҳмонхоналар, ер ости ёки кўп қаватли гаражлар киритилиши мумкин.

45-модда. Ишлаб чиқариш зоналари

Ишлаб чиқариш зоналарида уларнинг иш олиб боришини таъминлайдиган саноат, коммунал, омборхона объектлари, муҳандислик ва транспортга оид инфратузилмалар объектлари жойлаштирилади, шунингдек бундай объектларнинг санитария-муҳофаза зоналари белгиланади.

Саноат, коммунал ва омборхона объектларининг санитария-муҳофаза зонасида турар жой бинолари, умумтаълим муассасалари, соғлиқни сақлаш, дам олиш муассасалари, жисмоний тарбия-соғломлаштириш ва спорт иншоотлари, боғдорчилик-узумчилик ва полизчилик ширкатлари жойлаштирилишига, шунингдек қишлоқ хўжалиги маҳсулоти етиштирилишига йўл қўйилмайди.

Ишлаб чиқариш зоналарининг ҳудудларини ободонлаштириш ишлаб чиқариш объектларининг мулкдорлари ҳисобидан амалга оширилади.

46-модда. Муҳандислик ва транспортга оид инфратузилмалар зоналари

Муҳандислик ва транспортга оид инфратузилмалар зоналари темир йўл, автомобиль, дарё, ҳаво транспорти ва қувур орқали етказиб бериш транспорти, алоқа иншоотлари ва коммуникациялари, муҳандислик ускуналари жойлаштирилиши ва ишлаб туриши учун мўлжалланади.

Яшаш ва фаолият кўрсатиш муҳитига транспорт, алоқа иншоотлари ва коммуникациялари, муҳандислик ускуналарининг зарарли таъсир кўрсатишининг олдини олиш бундай объектларнинг уй-жой, ижтимоий-амалий ва рекреацион зоналар ҳудудидан зарур масофада бўлиши ҳамда шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларига, шунингдек қуришнинг махсус нормативлари, қоидаларига мувофиқ бошқа талабларга риоя этиш орқали таъминланади.

Транспорт, алоқа иншоотлари ва коммуникациялари, му-

объектлари ҳудудларини сақлаш чора-тадбирларини;

ҳудудни ривожлантириш бўйича бошқа қарорларни белгилайди.

Ўзбекистон Республикаси, Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар ҳудудларини режалаштириш тарҳларини ишлаб чиқиш ва келишиб олиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

34-модда. Туманни (туманлар гуруҳларини) режалаштириш лойиҳалари

Туманни (туманлар гуруҳларини) режалаштириш лойиҳалари:

ижтимоий-иқтисодий ривожланишнинг асосий йўналишларини;

ҳудуднинг функционал зоналаштирилиши ва режали тузилишини;

туман (туманлар гуруҳлари) ҳудудини табиий ва техноген хусусиятдаги фавқулодда вазиятлар таъсиридан муҳофаза қилиш чора-тадбирларини;

аҳоли пунктлариаро аҳамиятга молик муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмаларни ривожлантириш йўналишларини;

аҳоли пунктларини ривожлантириш учун белгиланган захира ҳудудларни;

якка тартибда уй-жой қуриш, боғдорчилик-узумчилик ёки полизчилик ширкатларини жойлаштириш учун белгиланган ҳудудларни;

аҳоли дам олиш жойларини ташкил этиш учун белгиланган ҳудудларни;

аҳоли пунктлари ва шаҳар атрофи зоналарининг чегараларини;

туман (туманлар гуруҳлари) ҳудудини ривожлантириш бўйича бошқа қарорларни белгилайди.

35-модда. Аҳоли пунктининг бош режаси

Аҳоли пунктининг бош режаси:

аҳоли пункти ҳудудини ижтимоий-иқтисодий ривожланиш хусусиятларини, табиий-иқлим шароитларини ва аҳоли сони истиқболини ҳисобга олган ҳолда ривожлантиришнинг асосий йўналишларини;

ҳудудларни функционал зоналаштиришни ва уларни ўзлаштириш навбатини;

аҳоли пункти ҳудудини табиий ва техноген хусусиятдаги фавқулодда вазиятлар таъсиридан муҳофаза қилиш, муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмаларни ривожлантириш чора-тадбирларини;

аҳоли пунктининг қурилган ва қурилмаган ҳудуди нисбатини;

аҳоли пунктини ривожлантириш учун белгиланган захира ҳудудни;

аҳоли пунктининг чегараларини;

аҳоли пункти ҳудудини ривожлантириш бўйича бошқа қарорларни белгилайди.

Шаҳарнинг бош режаси ва шаҳар атрофидаги зонани режалаштириш лойиҳаси чегарадош ҳудудларнинг давлат ҳокимияти органлари ўртасидаги келишув асосида ягона ҳужжат сифатида ишлаб чиқилиши мумкин.

Аҳоли сони йигирма минг кишигача бўлган шаҳар ва қиш-

Давлат органлари ўз ваколатлари доирасида фуқароларнинг ҳамда жамоат бирлашмаларининг шаҳарсозлик фаолияти масалаларига тааллуқли, манфаатларига дахлдор бўлган аризаларини кўриб чиқадилар ва белгиланган муддатларда уларга асосли жавоблар тақдим қиладилар.

Фуқаролар ва жамоат бирлашмалари, башарти шаҳарсозлик фаолияти уларнинг манфаатларига дахлдор бўлса, қуйидаги ҳуқуқларга эга:

шаҳарсозлик фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилган тақдирда объектларни жойлаштириш, лойиҳалаштириш, қуриш, реконструкция қилиш ёки фойдаланишга топшириш тўғрисидаги қарорнинг бекор қилинишини маъмурий ёки суд тартибида талаб қилиш;

корхоналар ва бошқа объектлар фаолиятини, башарти улардан фойдаланиш шаҳарсозлик фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузган ҳолда амалга оширилаётган бўлса, тақиқлаш, тўхтатиб туриш ёки чеклашни маъмурий ёки суд тартибида талаб қилиш;

шаҳарсозлик ҳужжатлари давлат экспертизаси органларининг хулосалари устидан судга шикоят бериш;

шаҳарсозлик фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилганлиги муносабати билан фуқароларнинг ҳаёти, соғлиғи ва мол-мулкига етказилган зарарни қоплаш тўғрисидаги даъволарни судга тақдим қилиш;

шаҳарсозлик тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганликда айбдор шахсларни қонунда белгиланган тартибда жавобгарликка тортишни талаб қилиш;

шаҳарсозлик ҳужжатлари тасдиқлангунга қадар ўз маблағлари ҳисобидан уларни мустақил экспертизадан ўтказишни ташкил этиш.

11-модда. Юридик ва жисмоний шахсларга етказилган зарарнинг қопланиши

Юридик ва жисмоний шахсларга шаҳарсозлик фаолияти тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилганлиги натижасида ёки ер участкалари олиб қўйилганлиги ҳамда уларга тегишли бўлган бино ва иншоотлар бузилганлиги муносабати билан етказилган зарар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда қопланиши лозим.

12-модда. Фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органларининг шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги иштироки

Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари шаҳарсозлик ҳужжатлари, муҳандислик, транспортга оид ва ижтимоий инфратузилмаларни ривожлантириш ҳамда ҳудудларни ободонлаштириш тарҳлари ва лойиҳаларининг муҳокамасида иштирок этадилар, аҳолини тегишли ҳудудда шаҳарсозлик фаолияти соҳасида қабул қилинадиган қарорлар ҳақида хабардор қиладилар.

II боб. ШАҲАРСОЗЛИК ФАОЛИЯТИ ОБЪЕКТЛАРИ ВА СУБЪЕКТЛАРИ

13-модда. Шаҳарсозлик фаолияти объектлари

Ўзбекистон Республикасининг бутун ҳудуди ва қисмлари, аҳоли пунктларининг, бошқа ҳудудий тузилмаларнинг ҳудуди ва қисмлари, аҳолини жойлаштириш умумреспублика ва минтақавий тизимлари, ер участкалари, бинолар ва иншоотлар,

ланган аҳоли пунктлари (ҳарбий шаҳарчалар ва бошқа ёпиқ маъмурий-ҳудудий тузилмалар, давлат қўриқхоналари, миллий боғлар ва бошқа алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлардаги аҳоли пунктлари).

Ҳудудлар ва аҳоли пунктларида шаҳарсозлик фаолиятини алоҳида тартибга солиш:

махсус шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларини жорий этиш;

шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқиш, келишиб олиш ва тасдиқлашнинг алоҳида тартибини жорий этиш;

қурилишга махсус рухсатномалар бериш орқали амалга оширилади.

Табиий ва техноген хусусиятдаги фавқулодда вазиятларнинг таъсирига учраган ҳудудлар ва аҳоли пунктларида шаҳарсозлик фаолиятини алоҳида тартибга солиш:

ҳудудлар ва аҳоли пунктларини мазкур таъсирдан ҳимоя қилишнинг махсус тарҳлари ва лойиҳаларини ишлаб чиқиш;

шаҳарсозлик ҳужжатларини комплекс муҳандислик қидирувлари натижаларини ҳисобга олмасдан туриб ишлаб чиқиш, келишиб олиш, тасдиқлаш ва амалга оширишни тақиқлаш;

яшаш ва фаолият кўрсатиш муҳити ҳолатининг мониторингини юритиш орқали амалга оширилади. Яшаш ва фаолият кўрсатиш муҳитининг ҳолати тўғрисидаги маълумотлар давлат шаҳарсозлик кадастрига киритилади.

Кимёвий ва биологик моддалар, концентрацияси йўл қўйиладиган даражадан ортиқ зарарли микроорганизмлар, йўл қўйиладиган даражадан ортиқ миқдордаги радиоактив моддалар билан ифлосланган ҳудудлар, агар бундай ҳудудларда аҳолининг яшаши ҳамда хўжалик ва бошқа фаолият олиб бориши инсон соғлиғига хавф туғдираётган бўлса, қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда консервация қилиниши ва уларга махсус ишлов берилиши лозим. Мазкур ҳудудларнинг ифлосланиш даражасига ҳамда уларни соғломлаштириш усулига қараб Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан улардан фойдаланиш алоҳида режими жорий этилиши ёки бошқа функционал мақсади белгиланиши мумкин.

Маданий мерос объектлари бўлган ҳудудларда ва аҳоли пунктларида муҳофаза зоналарининг чегаралари белгиланиб, улар доирасида маданий мерос объектларига, алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларга, атроф муҳитга зарар етказадиган ёки уларнинг ҳолатини ёмонлаштирадиган ҳамда уларнинг яхлитлигини ва сақланишини бузадиган шаҳарсозлик, хўжалик ҳамда ўзга фаолият тақиқланади ёки чекланади.

Маданий мерос объектларини, алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларнинг муҳофаза зоналари чегаралари шаҳарсозлик ҳужжатлари билан белгиланади ҳамда қонунда белгилаб қўйилган тартибда тасдиқланади.

8-модда. Юридик ва жисмоний шахсларнинг шаҳарсозлик фаолиятини амалга ошириш чоғидаги мажбуриятлари

Шаҳарсозлик фаолиятини амалга ошириш чоғида юридик ва жисмоний шахслар:

яшаш ва фаолият кўрсатиш муҳитини муҳофаза қилишлари;

шаҳарсозлик ҳужжатлари, қуриш қоидалари, атроф муҳитни муҳофаза қилиш ва экологик хавфсизлик талабларига, шунингдек санитария нормалари ҳамда қоидаларига риоя эти-

39-модда. Қурилиш лойиҳалари

Қурилиш лойиҳалари аҳоли пунктларининг белгиланган қизил чизиқлар чегараларидаги ёки ер участкалари чегараларидаги янги ёки реконструкция қилинган мавзелари, даҳалари ва режалаштирилган тузилмасининг бошқа қисмлари ҳудудлари учун батафсил режалаштиришнинг тасдиқланган лойиҳаси асосида ишлаб чиқилади.

Аҳоли пунктларининг мавзелари, даҳаларини ва режалаштирилган тузилмасининг бошқа қисмларини қурилиш лойиҳалари:

қуришни тартибга солиш чизиқларини;

бинолар, иморатлар ва иншоотларнинг жойлашуви, неча қаватлилиги, тури ҳамда бошқа тавсифларини;

қуришнинг архитектура ечимини;

муҳандислик ускуналари, алоқа ва ободонлаштириш тизимларини, шунингдек мазкур тизимларни аҳоли пунктларининг ер участкалари, мавзелари, даҳалари ва бошқа режалаштирилган тузилмасининг ўзга қисмлари доирасидан ташқарида бўлган муҳандислик ускуналари, алоқа ҳамда ободонлаштириш тизими иншоотлари ва коммуникацияларига улаш шароитларини;

транспорт воситалари ва йўловчилар ҳаракати қандай ташкил этилишини;

умум фойдаланишида бўладиган ҳудудларни белгилайди.

Туманларнинг, шаҳарларнинг давлат ҳокимияти органлари қурилиш лойиҳаларига маҳаллий шароитлардан келиб чиқиб, давлат шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларига зид бўлмаган қўшимча талаблар, шу жумладан маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш зоналарида лойиҳалаштириш ва қурилиш ишларини олиб боришга, ҳудудларни ободонлаштиришга, кичик шаклдаги архитектура объектларини, реклама, пешлавҳалар ва бошқа кўргазмали ахборотни жойлаштиришга доир талаблар киритишга ҳақли.

Қурилиш лойиҳалари қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда келишиб олинади ва тасдиқланади.

40-модда. Лойиҳа-смета ҳужжатлари

Лойиҳа-смета ҳужжатлари ҳажмий-режали, амалий ва техникавий ечимларни, бино ва иншоотлар қурилиши, реконструкцияси ҳамда капитал таъмирланиши, шунингдек ер участкаларини ободонлаштириш қийматини белгилайди.

Лойиҳа-смета ҳужжатлари шаҳарсозлик ҳужжатлари, шаҳарсозлик нормалари ва қоидаларига мувофиқ ишлаб чиқилади, қонун ҳужжатларига мувофиқ шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги махсус ваколатли давлат органи, санитария-эпидемиология хизматлари, ёнғинга қарши назорат хизматлари, табиатни муҳофаза қилиш органлари ва бошқа хизматлар билан келишиб олинади.

Лойиҳа-смета ҳужжатларини ишлаб чиқиш, молиялаштириш, тасдиқлаш ва улардан фойдаланиш тартибини белгилаш, уларга ўзгартиришлар киритиш белгиланган тартибда буюртмачининг ташаббуси билан ва унинг ҳисобидан амалга оширилади.

Белгиланган тартибда тасдиқланиб, давлат экспертизасидан ўтказилган лойиҳа ҳужжатлари қурилиш учун рухсатнома беришга асос бўлади.

учун қулай муҳитни таъминлашга, ҳудудларни табиий ва техноген хусусиятдаги фавқулодда вазиятлар таъсиридан муҳофаза қилишга, аҳоли ва ишлаб чиқариш ҳаддан ташқари зич жойлашиши, атроф муҳит ифлосланиши олдини олишга, алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудларни, шу жумладан табиий ландшафтларни, шунингдек маданий мерос объектларини, қишлоқ хўжалиги ерлари ва ўрмонзорларни муҳофаза қилишга ва улардан фойдаланишга қаратилгандир.

Қуйидаги зоналарда ҳудудлардан шаҳарсозлик фаолиятини амалга ошириш учун фойдаланишда чеклашлар белгиланади:

маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш, қўриқхона зоналарида;

алоҳида муҳофаза этиладиган табиий ҳудудлар зоналарида;

санитария, муҳофаза ва санитария-муҳофаза зоналарида;

сув муҳофазаси ва соҳил бўйи ҳудудлари зоналарида;

сув таъминоти манбаларини санитария йўли билан муҳофазалаш зоналарида;

фойдали қазилмалар жойлашган зоналарда;

табиий ва техноген хусусиятдаги фавқулодда вазиятларнинг таъсирига учраган зоналарда;

фавқулодда экологик ҳолатлар ва экологик фалокат зоналарида;

экстремал табиий-иқлим шароити зоналарида.

Ҳудудлардан шаҳарсозлик фаолиятини амалга ошириш учун фойдаланишда чеклашлар қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа зоналарда ҳам белгиланиши мумкин.

Ҳудудларнинг функционал мақсади ва улардан фойдаланиш жадаллиги ҳудудлардан фойдаланишдаги чеклашлар ҳисобга олинган ҳолда белгиланади.

38-модда. Батафсил режалаштириш лойиҳалари

Батафсил режалаштириш лойиҳалари аҳоли пунктининг бош режаси асосида аҳоли пунктлари ҳудудининг қисмлари учун ишлаб чиқилади ва бу лойиҳалар:

қизил чизиқларни;

ер участкаларида қуриш ва улардан фойдаланишни тартибга солиш чизиқларини;

ердан фойдаланувчиларнинг чегараларини;

ҳудудни функционал ва қурилиш жиҳатидан зоналаштиришни;

муҳофаза зоналаридан фойдаланиш режимини;

кўчалар, тор кўчалар, йўловчиларга ажратилган зоналарнинг, шунингдек транспорт, алоқа иншоотлари ва коммуникацияларининг, муҳандислик ускуналари ва ҳудудни ободонлаштириш кўрсаткичларини;

ижтимоий ва маданий-маиший объектларнинг таркиби ва жойлашувини;

қуришнинг ҳажмли-ҳудудий ва архитектура-режали ечимини, қуриш зичлиги ва кўрсаткичларини, биноларнинг неча қаватлилиги ҳамда турларини белгилайди.

Батафсил режалаштириш лойиҳаси шаҳарлар, шаҳар посёлкалари ҳамда қишлоқ аҳоли пунктларининг мавзелари, даҳалари ва уларнинг режалаштирилган тузилмасининг бошқа қисмларини қуриш лойиҳаларини ишлаб чиқиш учун асос ҳисобланади.

лишини таъминлашлари;

атроф муҳитга, маданий мерос объектларига, шаҳар, қишлоқ ландшафтларига, муҳандислик, транспортга оид инфратузилмалар объектларига ва ҳудудларни ободонлаштириш объектларига зарарли таъсир этадиган, учинчи шахсларнинг қонуний манфаатларига дахл этадиган ҳамда чегарадош ер участкалари ва бошқа объектларнинг мулкдорлари, эгалари, ижарачилари ёки улардан фойдаланувчиларнинг ҳуқуқлари амалга оширилишига монелик қиладиган хатти-ҳаракатлар содир этмасликлари;

ер участкаларидан шаҳарсозлик регламентларига риоя этган ҳолда фойдаланишлари, ер участкаларидаги бино ва иншоотларни ораста ҳамда уларни ободонлаштириш ишларини шаҳарсозлик ҳужжатлари, шаҳарсозлик, экологик, санитария, ёнғинга қарши ва бошқа махсус нормалар ҳамда қоидаларга мувофиқ ўтказишлари;

шаҳарсозлик фаолияти соҳасида назоратни амалга оширадиган давлат органларининг кўрсатмаларини бажаришлари;

шаҳарсозлик фаолияти соҳасида назоратни амалга оширадиган давлат органларининг мансабдор шахсларига кўмаклашишлари;

объектларни техникавий инвентаризациядан ўтказишни, давлат шаҳарсозлик кадастри ва шаҳарсозлик фаолияти объектларининг мониторинги юритилишини амалга оширадиган ташкилотларга ўзларига тегишли объектлардаги ўзгаришлар ҳақида ишончли маълумотлар тақдим этишлари;

шаҳарсозлик ҳужжатларининг материалларини, шу жумладан қурилиш учун комплекс муҳандислик қидирувларининг материалларини шаҳарсозлик фаолияти соҳасидаги махсус ваколатли давлат органларининг тегишли архивлари ва фондларига белгиланган тартибда тақдим қилишлари шарт.

9-модда. Аҳоли пунктларининг турлари

Аҳоли пунктлари шаҳар (шаҳарлар, шаҳар посёлкалари) ва қишлоқ (қишлоқлар, овуллар) аҳоли пунктларига бўлинади.

Аҳоли сонига қараб шаҳар аҳоли пунктлари қуйидагиларга бўлинади:

энг йирик аҳоли пункти — аҳолисининг сони бир миллиондан ортиқ кишидан иборат;

йирик аҳоли пункти — аҳолисининг сони икки юз эллик мингдан бир миллионгача кишидан иборат;

катта аҳоли пункти — аҳолисининг сони юз мингдан икки юз эллик минггача кишидан иборат;

ўрта аҳоли пункти — аҳолисининг сони эллик мингдан юз минггача кишидан иборат;

кичик аҳоли пункти — аҳолисининг сони эллик минггача кишидан иборат.

Аҳоли сонига қараб қишлоқ аҳоли пунктлари тегишинча қуйидагиларга бўлинади:

йирик аҳоли пункти — аҳолисининг сони беш мингдан ортиқ кишидан иборат;

катта аҳоли пункти — аҳолисининг сони уч мингдан беш минггача кишидан иборат;

ўрта аҳоли пункти — аҳолисининг сони бир мингдан уч минггача кишидан иборат;

кичик аҳоли пункти — аҳолисининг сони бир минггача

«Халқ сўзи» — «Народное слово» ● МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ● Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида А-2 ҳажмида 4 саҳифада чоп этилди.

Буюртма Г — 3115.